

**T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI**

**HALKLA İLİŞKİLER VE ORGANİZASYON
HİZMETLERİ ALANI**

**ETKİN VE HIZLI OKUMA
80OYA0002**

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. OKUMA.....	3
1.1. Okumanın Toplumsal Önemi.....	3
1.2. Okuma Türleri.....	4
1.2.1. Sessiz Okuma	4
1.2.2. Sesli Okuma.....	4
1.2.3. Yüksek Sesle Şiir Okuma (İnşat).....	4
1.3. Okuma Yöntemleri.....	5
1.3.1. Göz Gezdirme.....	5
1.3.2. Tarama.....	5
1.3.3. Dikkatli Okuma	5
1.3.4. Esnek Okuma.....	6
1.3.5. Hızlı Okuma	6
1.3.6. Seçerek Okuma.....	6
1.4. Etkin Okuma	7
1.4.1. Tanımı.....	7
1.4.2. Etkin Okumanın Unsurları.....	7
1.5. Okumanın Amaçları.....	8
1.5.1. Öğrenme	8
1.5.2. Eğlenme	8
1.5.3. Vakit Geçirme.....	9
UYGULAMA FAALİYETİ	10
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	16
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	17
2. ANLAMAK	17
2.1. Anlamanın Tanımı	17
2.2. Anlama Çabasının Adımları.....	18
2.3. Kavramak	18
2.4. Değerlendirmek.....	19
UYGULAMA FAALİYETİ	20
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	25
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	26
3. HIZLI OKUMA	26
3.1. Tanımı	26
3.2. Önemi.....	26
3.3. Hızlı Okumanın Yararları	27
3.4. Hızlı Okumanın Önündeki Engeller.....	27
3.4.1. Göz İdmansızlığı.....	27
3.4.2. Geriye Dönüş.....	27
3.4.3. Baş Hareketinin Kontrolsüzlüğü.....	28
3.4.4. Seslendirme	28
UYGULAMA FAALİYETİ	29
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	33

ÖĞRENME FAALİYETİ-4	34
4. OKUMAYI HIZLANDIRMA ÇALIŞMALARI	34
4.1. Göz Egzersizleri	34
4.2. Aktif Görüş Alanı	35
4.3. Sıçrama Mesafeleri	35
4.4. Blok Okuma	35
UYGULAMA FAALİYETİ	37
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	45
ÖĞRENME FAALİYETİ-5	46
5. SEÇEREK OKUMA	46
5.1. Tanımı	46
5.2. Önemi	47
5.3. Seçerek Okuma Türleri	47
5.3.1. Kelimeleri Seçme	47
5.3.2. Cümleleri Seçme	47
5.3.3. Paragrafları Seçme	47
5.3.4. Bilgileri Seçme	48
UYGULAMA FAALİYETİ	49
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	53
MODÜL DEĞERLENDİRME	54
CEVAP ANAHTARLARI	59
KAYNAKÇA	61

AÇIKLAMALAR

KOD	80OYA0002
ALAN	Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri
DAL/MESLEK	Halkla İlişkiler Elemanı, Müşteri Temsilcisi, Kamuoyu Araştırmacısı, Organizasyon Sorumlusu, Fuar Organizasyonu
MODÜLÜN ADI	Etkin ve Hızlı Okuma
MODÜLÜN TANIMI	Etkin ve hızlı okuyabilme becerisinin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Bu modülün ön koşulu yoktur.
YETERLİK	Etkin ve hızlı okuyabilmek
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Gerekli ortam hazırlandığında etkin ve hızlı okuyabileceksiniz. Amaçlar <ol style="list-style-type: none"> 1. Okuduğunuzu anlayabileceksiniz. 2. Okuduğunuzu değerlendirebileceksiniz. 3. Hızlı okumanın önündeki engelleri kaldırabileceksiniz. 4. Göz egzersizi ile okumasını hızlandırabileceksiniz. 5. Seçerek okuyabileceksiniz
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Çeşitli kitap gazete ve dergiler, kütüphane sınıf ve internet.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Her öğrenme faaliyetinden sonra çoktan seçmeli ve uygulamalı sorularla kendi kendinizi değerlendirebileceksiniz. Modül sonunda öğretmeniniz tarafından yapılan uygulamalı sınavla, kazandığınız bilgi ve beceriler değerlendirilecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

İnsanî ilişkilerde, etkin ve hızlı okuma herkesçe bilindiği gibi oldukça önemlidir. Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri alanında okuyan bir öğrenci hem insan olmanın gereği hem de bölümü ve branşının gereği olarak insanlarla iyi iletişim kurmak zorundadır.

Tüm öğrenciler bir günün önemli bir bölümünü okumaya ayırmaktadırlar. Eğitim ve öğretim hayatımızın her basamağında okuma işlemi ile karşı karşıya kalırız. Öğrenciler başarılı olabilmek için çok kitap okumalı, okuduğunu iyi anlamalı ve anladıklarını da uzun süre aklında tutabilmelidir.

Toplumumuzda okuma alışkanlığı giderek azalmakta kitap okumak insanlara bir külfet gibi görünmektedir. Kitap okumanın bir külfet olmaktan çıkıp insanlara daha çok başarı getirebilmesi için günümüzde “etkin ve hızlı okuma” yöntemlerine ihtiyaç vardır. Hepimiz öğrenci olduğumuz için hayatımızın bazı bölümlerinde zaman zaman sınavlara girmekteyiz. Bildiğiniz gibi lise ve üniversite sınavlarında da başarılı olabilmek için etkin ve hızlı okumak gerekmektedir. Bu yüzden elinizdeki kaynağın bu konuda sizlere rehber olmasını ümit etmekteyiz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Amaca uygun metin seçip, konsantrasyonunuzu sağlayarak metindeki anlamları kavrayacak ve kurallara uygun olarak okuyabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Hızlı okuma teknikleri'ni araştırınız bulduklarınızı bilgisayar ortamına aktararak sınıf ortamında arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Bir tiyatro metni araştırarak sınıfta rol dağılımı yapınız, metni birlikte okuyunuz.
- Beğendiğiniz bir metin ya da şiiri sınıfa getirerek yüksek sesle okuyunuz.

1. OKUMA

Okuma, yazılı iletişimleri duyu organlarımız yoluyla algılayarak, algıladıklarımızı, anlamlandırma ve yorumlama amacı ile zihnin duyu organları ile ortaklaşa yaptığı bir etkinliktir. Okuma işi vücudumuzdaki birden fazla merkezin bir araya gelerek oluşturduğu bir verimdir.

Kitap, insanların bilgi birikimlerini ve kültürlerini artıran, dili kullanma yeteneğini geliştiren önemli araçlardan birisidir. Hayatta her şeyi yaşayarak öğrenemeyiz; ancak yaşanmış ya da yaşanması muhtemel şeyleri okuyarak bir şeyler öğrenebilir, kelime hazinemizi zenginleştirebiliriz. Okumak, düşünceyi besleyen, geliştiren çabuklaştıran ana kaynaklardan birisidir. Okumak aynı zamanda anlama gücümüzü ve güzel konuşma yeteneğimizi kuvvetlendirir.

Okumanın gerçekleşebilmesi için öncelikle bir metne ihtiyaç vardır. Metin göz yardımı ile okunur ve insan zihninde bir imaj oluşur.

1.1. Okumanın Toplumsal Önemi

Öğrenme işleminde okumanın önemi oldukça büyüktür. Yazılı metinler sayesinde insanlar her ortamda ve her mekânda bilgi edinme imkânı bulur. Okuma ile dünyaya bakış ufukumuz genişir. Kültürlü bir insan olmanın en etkin bir yolu da okumaktır. Okuma seviyesi toplumların gelişmişlik düzeyini belirler.

Kendimizi öncelikle toplumun bireyi olarak iyi yetiştirebilmek için çok kitap okumalıyız. Bir toplumda okuyanların sayısı ne kadar çoksa o toplumun uygarlık düzeyi o kadar yüksek olur. Okuma faaliyeti ile gündelik hayatımızda sürekli karşı karşıyayız. Evde okulda, iş yerinde hep bir şeyler okuruz. Artık bilgi çağında yaşıyoruz. Bilim adamlarının, gerek sosyal bilimler, gerek eğitim bilimleri gerekse fen bilimlerinde yaptıkları çalışmalar sayesinde her geçen gün baş döndürücü yeni buluşlarla tanışmaktayız. Bu bilgilere ulaşmak ve çağa ayak uydurabilmek için çok okumak zorundayız. Türk toplumu olarak daha çok gelişebilmek ve uygar toplumlar düzeyine çıkabilmek için hiç durmadan, ara vermeden okumalıyız.

1.2. Okuma Türleri

1.2.1. Sessiz Okuma

Sessiz okuma sadece gözle okumadır. Okuma işleminde “seslendirme uzaklığı” ve “göz uzaklığı” olmak üzere iki kavram bulunmaktadır. Ses uzaklığı, okuma sırasında bir solukta seslendirilen harf mesafesi; göz uzaklığı ise, okuma esnasında gözlerimizin bir duruşta görebildiği kelimeler topluluğudur. Göz uzaklığı her zaman ses uzaklığından daha geniş bir alanı kapsar. İyi bir okuyucu, göz uzaklığı ile ses uzaklığı arasındaki mesafeyi en iyi ayarlayabilen okuyucudur. Sessiz okumada, daha geniş bir alan okunur. Sessiz okumada dikkat sesli okumadaki gibi ayrıntılara dağılmaz. Dikkat, sadece okunan yazıya yoğunlaştığı için, hızlı okumanın yanında anlama düzeyi yüksekliği açısından daha verimli sonuç alınır. Araştırmacılar, sessiz okumanın sesli okumaya oranla daha verici olduğunu savunurlar.

Sessiz okuma kısaca, iyi bir okuyucu için hız ve anlamada üstünlük sağlamaktadır. Sessiz okumada, seslendirme organlarına dikkat yoğunlaştırılmadığı için daha az yorgunlukla daha etkili okunur.

1.2.2. Sesli Okuma

Sesli okumada okuma işlemi daha dolambaçlı yollardan gerçekleştiği için yani dudak-dil- ses telleri- kulak- göz- beyin de işin içerisine girdiği için dikkat daha fazla yöne kayar. Sesli okumada, dikkat ve zaman kaybı yüzünden okuma daha yavaş olur. Bu esnada da anlama kaybı olur.

1.2.3. Yüksek Sesle Şiir Okuma (İnşat)

Şiir özel bir tür olduğu için okuma esnasında da daha titiz olunması gerekmektedir. Şiir, duygularımızı hayallerimizi hislerimizi yansıttığı için ses tonu bu duyarlıklara göre ayarlanmalıdır. Duygusal şiirler alçak ve yavaş bir okuyuşla, dinî, millî ve manevî şiirler daha yüksek ses tonu ile okunmalıdır.

Şiir okumada ses tonu, vurgu tonlama oldukça önemlidir. Her şiirin yüksek sesle ve bağırarak okunması yanlıştır. Her şiir kendi duygu ve içeriğine göre okunmalıdır.

1.3. Okuma Yöntemleri

1.3.1. Göz Gezdirme

Günlük hayatımızda, gazete dergi, magazin okumalarından tutalım da iş ve okul hayatımızdaki okumalarımızda göz gezdirerek okumanın önemi oldukça büyüktür. Çoğumuz okuma yaparken farkında olmadan bu yöntemi uygularız. Göz gezdirmeye her şey okunmaz, sadece paragrafın metnin temel düşüncesini alabilmek için okunması gereken yerler okunur. Göz gezdirici okumalarımızda seçici olmak gereklidir. Paragrafın ilk ve son cümlelerine, değişik yazı stili ile yazılmış yerlere, önemli düşüncelerin habercisi sözcüklere dikkat edilmelidir. Göz gezdirme; zaman kazanma, akli uyarma, okunacak yazıları kısa sürede tanıma bakımından oldukça önemli olmasına karşın bu okumalarda yanlışlıklara düşmemek için daha titiz olunmalıdır.

Okunan konunun genel olarak anlaşılabilmesi için, kitaba baştan sona göz atılması gerekir. Başlık, içindekiler, alt başlıklar dikkatlice okunarak aralarındaki anlam ilişkileri kavranmaya çalışılmalıdır. Ön söz, giriş, son söz, eğer varsa özetler dikkatlice okunmalıdır. Böylece kitapla ilgili önemli unsurlar ve kitabın neyi anlattığı kafamızda yer edecektir.

1.3.2. Tarama

Bir metni ya da kitabı taramak, sadece bir konu ile ilgili bir malzemeyi ya da bilgiyi arayıp bulmak anlamına gelmektedir. Herhangi bir kitap ya da derginin içeriğini incelemek bir tarama işlemidir. Aradığımız bilgiye ulaşabilmek için önce kitabın bize gerekli olup olmadığını anlamaya çalışırız. Bunun için de öncelikle kitabın içindekiler bölümüne bir göz attıktan sonra içindeki ayrıntıları daha net görebilmek için ön söz giriş ve sonuç bölümlerine dikkatlice bakarız. Eğer var ise özet bölümleri de bize bu konuda oldukça faydalı olacaktır.

Taramanın en önemli özelliği okuyucuya zaman kazandırmaktır. Bu işlem dikkati ve zihni bir noktada topladığı için yararlı bir seçenektir.

1.3.3. Dikkatli Okuma

Dikkatli okuma konusunda öncelikle kendimizi tanımamız gereklidir. İlgi alanımıza giren beğenimizi kazanan okumalarda dikkatimiz daha yoğundur. Bu demek değildir ki, hayatımız boyunca sadece bu tür yazıları okuyacağız. Önemli olan hoşlandığımız, düşünce yapımızla çelişen yazılarda ön yargısız okumalar yapmamızdır.

Okunacak yazılarda dikkati uzun süre yoğunlaştırabilmek için ön yargısız olarak okumak gerekir. Ön okuma ile okunacak yazıyı tanıyıp, zihni yazıya yönlendirerek, bellekteki konu ile ilgili bilgileri harekete geçirmek, mümkün olduğu kadar konu ile ilgili merak noktası oluşturup uyarılmış bir akılla ve dikkatle okumaya başlamak gerekir. Yavaş okuma, her zaman dikkat dağılmasının önemli bir unsurudur. Bu yüzden okuma hızımızın dikkat ile birleştirilerek artırılması aynı zamanda algılamamızı da kolaylaştıracaktır. Okumalarda dikkatin önemi oldukça büyüktür. Dikkat sayesinde hem okuyacağımız metin oranı hem de anlayıp kavrayabileceğimiz oran artacaktır.

1.3.4. Esnek Okuma

Okunacak yazının türüne göre okuma hızını ayarlama becerisine “okuma işleminde esneklik yeteneği” denilmektedir.

Esnek okumayı daha rahat anlayabilmek için kendimize üç ayrı çizelge hazırlayalım. Çizelgenin birincisinde “bilimsel okuma” ikincisinde “roman hikâye Okuma”, çizelgemizin üçüncüsüne “gazete dergi okuma” ölçümlerimizi yazalım ve her birinde başlangıç ve gelişme seyrimizi izleyelim. Böylelikle ne tür yazıyı hangi hızla okuyacağımıza daha sağlıklı karar verip öğrenebiliriz.

Ön okuma ile yazıyı tanıyıp, okuma amacımızı belirleyip aklı uyardıktan sonra o okumaya karşı uygulamamız gereken okuma hızı ile o okumayı yapmamız gerekir.

1.3.5. Hızlı Okuma

Kitap okumanın gereğini bilen bir insan için, hızlı okumanın da neden gerekli olduğu bellidir. Çünkü kitap okuyan bir insan, sürekli bir şeyler öğrenme ve kendini geliştirmenin peşindedir. O, sürekli ve hızlı bir şekilde gerekli bilgilere ulaşmak ve kendini geliştirmek ister. Günümüz dünyasında bilim ve tekniğin hızla gelişmesi, insanların işlerini kolaylaştırıyor gibi görünse de çağımızın değişen şartları insanın üzerindeki yükü, yükün niteliğini değiştirerek artırmaktadır. Bundan dolayı da insan, az zamanda çok iş başarmak zorunda kalmaktadır.

Okunması gereken yazıların çokluğu, zamanın azlığı insanları daha hızlı okuyabilmek için bilimsel araştırmalar yapmaya itmiştir. Okuma hızı, bilimsel yöntemle artırılabilir çünkü okuma hızı üzerinde çalışma yapılırsa elde edilecek bir beceridir. Hızlı okuma, sonradan kazanılan davranışlar arasında yer alır. Hızlı okuma kişilerin çabukluk, kavrama ve belleme yeteneklerini geliştirerek, daha önceki okuma süresine kıyasla, dakikada okudukları kelime sayısını ve anlama düzeylerini artırmaları demektir.

1.3.6. Seçerek Okuma

Bilim ve teknolojinin baş döndürücü bir şekilde ilerlediği günümüzde her geçen gün birçok yeni eser yayınlanmaktadır.

Okunması gereken kitapların sayısı gün geçtikçe artmakta buna karşılık insanların günümüzde okumaya ayırdıkları süre azalmaktadır. Bazı insanların çok boş zamanının olmasına karşın birçok insanın günlük rutin işlerinden artan zamanın sınırlı olduğu bilinen bir gerçektir. Tüm bunlarla birlikte çağdaş bir insan, çağının gündeminden kopmamak, iş ya da eğitim hayatında daha başarılı olmak, kelime hazinesini zenginleştirip düşünce ufkunu geliştirebilmek için hayatında okumaya zaman ayırmak zorundadır.

Okunması gereken kitapların çok, buna karşın okunmaya ayrılacak sürenin az olması seçmeli okuma tekniğini gerekli hâle getirmiştir. Seçmeli okumada amaç, çok kısa bir sürede yazarın bize aktarmak istediği düşüncenin özünü yakalamaktır. Seçmeli okumada her kelime her cümle ve her paragraf okunmaz. Özellikle ihtiyaç duyulan düşüncelerin bulunduğu bölümler okunur.

Seçmeli okuma, daha az kelime okuyarak, ayrıntıların tamamına girmeden yazarın düşünce bütünlüğünü yakalama imkânı verir. Seçmeli okumada zihin, adeta bir radar gibi sayfaların arasında dolaşarak gerekli olan bilgileri hızla toplar.

Seçmeli okumada akıl önden ilerler, gözler ise arkadan onu izler. Bu durumda pasif okuma alışkanlığından aktif okuma alışkanlığına geçilmiş olur.

1.4. Etkin Okuma

Etkin okuma çabukluk, kavrama ve öğrenme unsurlarını taşır. Bu üç unsur arasında sağlam bir bağ kurabilmek etkin okumanın temelini oluşturmaktadır. Etkin okumanın amacı anlama ve öğrenmedir.

1.4.1. Tanımı

Etkin okuma az zamanda daha çok ve kalıcı bilgi edinmemiz, bu bilgileri özümlememiz, senelerce belleğimizde saklayıp, yeri gelince kolayca çağrışım yaptırıp uygulamaya koyabilmemizdir.

1.4.2. Etkin Okumanın Unsurları

Etkin okumanın ana unsurlarını çabukluk, kavrama ve belleme oluşturmaktadır. Bunlar okumada hızlı olmamızı kavrama ve hafızaya alma sürecinin azalmasını ve kolaylaşmasını sağlamaktadır.

➤ Amaç saptama

Kişi okuduğu bir metinle ilgili olarak okumaya başlamadan önce kendi kendisine “Bu metni niçin okuyorum?” diye sormalı ve bu okuduğu şeyin kendisi için gerekli olduğuna inanmalıdır.

Bu kişiyi motive edeceği gibi eğitim süresince edindiği bilgileri özümsemesine de yardımcı olacaktır. Eğer yaptığımız okumalarda amacımız belli olur ise okumamız ve anlamamız daha da kolaylaşacaktır.

➤ Konsantrasyon

Okuma işleminin başarısı açısından okuyucunun okuma esnasındaki konsantrasyonu oldukça önemlidir. Okuma esnasında zihindeki başka şeyler, sıkıntı ya da düşünceler bir yana bırakılmalı dikkat sadece okunan kitap, dergi ya da yazı her ne ise ona odaklanmalıdır. Okuduğumuz metne konsantrasyonumuzu sağlayamazsak başarılı ve etkin bir okuma gerçekleştirebilmemiz mümkün olmayacaktır. Zihnin sadece okunan metne odaklanması sadece onunla ilgilenmesi okumaya konsantre olduğumuzu gösterir.

➤ Ortam hazırlama

Her süreçte olduğu gibi, okuma ortamının hazırlanmasında da bazı faktörlerin olumlu ya da olumsuz etkileri vardır. Algılamada etkili olan ergonomik etmenler; renk, görsel konfor, ısısız konfor, işitsel konfor (sessiz ortam), ortamsal bütünlük, doku ve form, ile boyutsal algı etkinliğidir. Diğer etmenler; ışık düzenleme, dik oturma ve gözleri dinlendirmedir.

Okumaya başlamadan önce zihinde başka düşünceler ve problemler olmamasına dikkat edilmelidir. Okumaya başlamadan önce dik oturulmalı, okunacak kitaba ya da metne olabildiğince dik açı ile bakılmaya çalışılmalıdır. Işık düzeni okuma ortamına uygun bir şekilde düzenlenmelidir. Okuma ortamı oldukça sessiz olmalıdır.

1.5. Okumanın Amaçları

Okumanın amaçları kişiden kişiye değişebilmektedir. Kimileri bir şeyler öğrenebilmek için okurken kimileri de eğlenmek ya da hoşça vakit geçirmek için okur. Okuma zevki kazanmış insanlar daha hassas daha duyarlı insanlardır. Bir şeylerden haberdar olmak, gündemi takip etmek kendini yetiştirmek ve bilgili olmak için okuyanlar da vardır. Her yaşa ve konuma göre ya da ihtiyaca göre okumanın amaçları değişebilir.

1.5.1. Öğrenme

Yaşadığımız bilgi çağında gün geçtikçe daha fazla bilgi öğrenmeye ihtiyaç duymaktayız. Daha fazla bilgiye ulaşmanın yollarından birisi de çok okumaktır. Ne kadar çok okursak o kadar çok şey kazanır ve o kadar çok şey öğreniriz.

Her şeyi yaşayarak öğrenmemiz mümkün olamayacağına göre yaşanmış ya da yaşanması muhtemel şeyleri okumak, öğrenmemize birçok katkı sağlayacaktır. Göremeyeceğimiz yerleri kitap sayesinde görebilir, tanıyamayacağımız kişileri kitaplar sayesinde tanıyabilir, ufkumuzu geliştirebilir ve bakış açımızı genişletebiliriz.

1.5.2. Eğlenme

Çok okuyarak deneyim kazanırsak, zihindeki bilgi yapıları çeşitlenir ve esnekleşir, elimize aldığımız kitabı kolay anlarız. Söylenenleri ve okunanları kolayca yorumlamayı anlamayı daha önce edindiğimiz bilgilere dayanarak sağlarız. Okuma ilk başlarda insanı sıkırsa bile, yavaş yavaş anlamaya çalışırsak okuma şevkimiz artar, okurken zevk alırız. Anlama zevki okumanın anahtarıdır. Anladıkça, okudukça okuma deneyimi artar. Sözcük dağarcığımız ve ufkumuz genişler. Yaptığımız iş, bize zevk vermeye başladığı anda başarıya ulaşmış demektir.

Zaman zaman eğlenmek ve boş zamanlarımızı değerlendirmek amacı ile de okuruz. Böylelikle hem güzel vakit geçirerek eğlenir hem de zamanımızı daha iyi değerlendirmiş oluruz.

1.5.3. Vakit Geçirme

Kitap; öğrenme, eğlenme gibi unsurların yanı sıra iyi bir vakit geçirme aracıdır da. Günümüzde televizyon ve bilgisayar her ne kadar insan hayatının büyük bir bölümünü kapsasa da insanlar kitap okumaya zaman ayırmalıdır. İyi bir okuyucu kitap okurken zamanın nasıl geçtiğini anlamaz yaşadıklarından ve öğrendiklerinden zevk alır. İnsanların kitap okumaya vakit ayırmaları demek kendileri için bir şeyler yapmaları demektir. Nasıl ki yemek yeme, uyuma, giyinme bir ihtiyaç ise, kitap okumak da bir ihtiyaçtır.

UYGULAMA FAALİYETİ-1

Hızlı ve etkin okuma ile ilgili olarak İnternet ve kütüphaneden araştırma yaparak doküman toplayınız. Araştırdığınız yazılı dokümanları düzenleyerek dosya hazırlayınız ve sınıfta bir sunum hazırlayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Okumanın önemini araştırınız.	➤ Araştırmalarınızı kütüphanelerden, piyasadaki kitaplardan ve İnternette yapınız.
➤ Okumanın toplumsal önemini araştırınız.	➤ Araştırmalarınız sırasında çok fazla insanla iletişim kurmaya dikkat ediniz.
➤ Okuma türlerini araştırınız.	➤ Araştırmalarınızı yaparken birden fazla kaynaktan faydalanınız.
➤ Okuma yöntemlerini araştırınız.	➤ Okuma yöntemlerini kullanabileceğiniz çeşitli kitaplar toplayınız.
➤ Etkin okuma yöntemlerini araştırınız.	➤ Düzenli çalışınız ve detayları atlamayınız.
➤ Okumanın Amaçlarını araştırınız.	➤ Topladığınız bilgileri dosyalayıp, sınıfta öğretmeninize ve arkadaşlarınıza sununuz.
➤ Okuma işleminin neresindeyiz araştırınız	➤ Tüm okuma faaliyeti ile ilgili bir sunum hazırlayınız. Sunum esnasında dikkatli ve güler yüzlü olunuz.
➤ Yaptığınız araştırma metinlerini sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.	➤ Etkin okuma için kendinize bütün şartları hazırlayınız.

KONTROL LİSTESİ

Aşağıda hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre kendinizi “Evet/Hayır” seçeneklerinden uygun olan kutucuğu işaretleyerek değerlendiriniz. Eksik ya da hatalı cevaplarda öğrenme faaliyetine geri dönerek konuyu tekrar ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Okumanın niçin çok önemli olduğunu anladınız mı?		
2. Okumanın toplumsal önemini kavrayabildiniz mi?		
3. Okuma türlerini sıralayabiliyor musunuz?		
4. Okuma yöntemlerini sayabiliyor musunuz?		
5. Etkin okumanın tanımını öğrenebildiniz mi?		
6. Etkin okumanın unsurlarını sıralayabiliyor musunuz?		
7. Hangi amaca yönelik okuma yaptığınızı tespit edebiliyor musunuz?		

DEĞERLENDİRME

Öğrenme faaliyetinde sorulara verdiğiniz cevapların hepsi **evet** ise başarılı olduğunuz için diğer uygulama faaliyetine geçebilirsiniz. **Hayır** diye cevaplandığınız sorularla ilgili öğrenme faaliyetini tekrar uygulamak için öğretmeninize tekrar başvurunuz.

UYGULAMA FAALİYETİ-2

OKUMA

- Aşağıdaki metni önce sesli daha sonra ise sessiz okuyunuz. İki okuma esnasında da okuma ölçümlerinizi yapınız. İki okuma arasındaki süre farkını değerlendiriniz.

KAĞNI

Bir tarla meselesi yüzünden Savrukların Hüseyin, Arkbaşı'ndan Sarı Mehmet'i vurdu. Otuz evli köy birbirine girdi. Şaşırıldılar. Herkes korku içinde candarmaların gelmesini bekliyordu. Halbuki karakol buraya altı saat uzakta idi; köyden kimse cinayetin haberini götürmedikçe on beş gün bile uğramazlardı. Bu köylünün en geç geldi; ondan sonra köyün ihtiyarları kahvede Hüseyin'in babası Mevlût Ağa'nın etrafına toplandılar. Sarı Mehmet'in bir tek ihtiyar anasından gayri kimsesi yoktu. Onu karşılarına aldılar; davacı olmaması için kendisine nasihat etmeye başladılar. İmam:

“Ülen kocakarı” diyordu. “Dava edersen ne kazanacaksın? Kim gider de Mevlût Ağa'nın oğlu adam vurdu diye şahitlik eder? Etse bile sen ayda bir iki defa kasabaya gidip her seferde dört beş gününü gâvur edersen tarlanı kim eker, işine kim bakar? Kasaba iki günlük yol, gidersen, şahitlerin gelmedi, haftaya uğra derler, mahkemen talik olur. Sen gününü şaşırıp gidemezsin, candarma seni alır götürür, gayrı kendin istesen bile yakını sıyıramazsın, evin barkın yıkılır. İşte bir kazadır oldu. Cenabı Hak böyle istemiş, Allah'ın emrine mahkeme ile mi karşı koyacaksın? Ne yapsan oğlun geri gelmez. Gel bu işi kapatalım. Sarı Mehmet'in sana bir faydası yoku ki; düğünde seyranda gezer, sattığın iki şinik ekinin parasını başkalarına yedirirdi. Bak Mevlût Ağa bundan sonra seni hep kollayacağımı söylüyor. Ne dersin?”

Bütün bu sözleri oturduğu yerde başını sallayarak dinleyen ve çapaklı, ağlamaktan kızarmış gözlerini, budaklı bir dala benzeyen iri mafsallı, çatak derili elleriyle silen kocakarı, imam lafını bitirdikten sonra da hep aynı şekilde sallanmakta devam ediyordu. Bir demet kuru ot gibi başındaki yamalı ve kirli örtünün altından fırlayan kınası solmuş kır saçlarını yüzünden ve ıslak yanaklarından çekti. Anlaşılmaz şeyler mırıldandı.

Sabahattin Ali

- **Aşağıdaki şiiri sınıfta arkadaşlarınızın önünde yüksek sesle okuyunuz.**

BAYRAK

Ey mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü...
Kız kardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü,
Işık ışık, dalga dalga bayrağım!
Senin destanını okudum, senin destanını yazacağım.

Sana benim gözümle bakmayanın
Mezarını kazacağım
Seni selamlamadan uçan kuşun
Yuvasını bozacağım...

Dalgalandığım yerde ne korku ne keder...
Gölgende bana da bana da yer ver!
Sabah olmasın, günler doğmasın ne çıkar:
Yurda ay-yıldızının ışığı yeter.

Savaş bizi karlı dağlara götürdüğü gün
Kızılığında ısındık;
Dağlardan çöllere düşürdüğü gün
Gölge sığındık.

Ey şimdi süzgün, rüzgârda dalgalı;
Barışın güvercini, savaşın kartalı...
Yüksek yerlerde açan çiçeğim;
Senin altında doğdum
Senin dibinde öleceğim.

Tarihim, şerefim, şiirim, her şeyim;
Yeryüzünde yer beğen:
Nereye dikilmek istersen
Söyle, seni oraya dikeyim.

Arif Nihat Asya

UYGULAMA FAALİYETİ-3

- Aşağıdaki metni etkin bir okumayla okuyarak anlamaya çalışınız.

EVE DÜŞEN YILDIRIM

Her zamankinden ağır adımlarla Ahmet Şükrü Efendi bahçe kapısından içeri girince, iki oğlunu avluda buldu. Geldiğini anlar anlamaz ayağa kalkmış, kendisini bekliyorlardı. Yaşlı adam biraz kısık, âdetâ sürüklenen bir sesle,

—Merhaba çocuklar! Treni kaçırdım da otobüsle geldim, dedi. Kaşları çatık, gözleri düşünceli rengi biraz soluktu. Yüzü belki on yaş ihtiyarlamıştı.

Gelini Şayeste, büyük oğlu Namık'ın karısı, koşa koşa evden geldi. Elinden bastonunu, başından kasketini aldı, ceketini çıkarıp içerden getirdiği hırkayı giymesine yardım etti. Üstünde yeme örtüsü ve yemek takımları bulunan tahta masa dayanmış, iki oğlu hep ayakta duruyordu. Bastonu, kasket ve ceketini götürmek üzere giderken, Şayeste kapının önünden sordu:

—Efendibaba, yemeği getireyim mi?

—Getir bakalım.

Ahmet Şükrü Efendi sofranın başındaki yerine oturduktan sonra cevap vermişti. Ve bu cevabı o kadar hevesiz ve neş'esizdi ki, bir şeye pek fazla sıkıldığını anlayarak ötekiler merak ettiler. Esasen birkaç gündür de hâlinde bir acıplık sezmişlerdi. Solunda oturan küçük oğlu Sait –uzun boylu, gür siyah saçlı ve kestane rengi gözlü, yirmi yirmi bir yaşlarında bir genç- ağabeyisi Namık'a gözleriyle, “Nesi var? Neden böyle meraklı görünüyor?” gibi bir işaret etti. Artık otuzuna geldiği ve altı senedir evli bulunduğu hâlde, Namık da babasının karşısında kardeşi kadar sessiz, çekingendi. Onun suâlüne aynı ihtirâz içinde, “Ne bileyim? Nasıl sorayım?” mânâsını ifade eden bir işaretle mukabele etti. Şayeste mutfak kapısından çorba kâsesi ile görününce, Şükrü Efendi havluyu boynuna sardı.

Çorbayı hiç konuşmadan ve kaşıktan ağızlarına çekerken galiba dördü de biraz gürültü ederek içtiler. Sonra Şayeste masanın ucunda ve kaynatasının karşısındaki yerinden kalktı, büyük kâse ile tabakları götürdü. Bir dakika sonra, bol etli patlıcan doldurulmuş bir sahanla mutfaktan geldi.

Ahmet Şükrü Efendi tabağını sahanın önüne sürüp çatalını uzatmışken, birdenbire vazgeçti. Cebinden bir mektup çıkararak büyük oğluna uzattı.

---Bunu hızla oku. Şayeste ile Sait de duysunlar, dedi.

Namık mektubu aldı. Babasının emri mûcibince, yüksek sesle ve ilk mektepte kıraat dersi yapan bir çocuk kadar dikkatli ve renksiz bir okuyuşla okudu. Kâğıtta şöyle deniyordu:

“Muhterem ağabeyim Şükrü Bey,

Bu mektup size İstanbul’da bir hastane köşesinden, Cerrahpaşa’nın bir koğuşundan gönderiliyor. Yazan adam bir deri bir kemik kalan ellerinin son kuvvetini sarfederek yazmıştır, Umarım ki, bu vaziyette mâzinin bütün nizâlarını, bütün dalgınlıklarını unuttur, sade can üstünde bulunan adamın kardeşiniz olduğunu düşünürsünüz. Evet ağabey, pek yakında öleceğim. Bunu çok güzel hissediyorum. Zaten etmesem bile etrafımdakiler istemeye istemeye anlatıyorlar. Her gün saatlerce âdetâ ölü gibi yatıyorum. Uyumadığım hâlde göz kapaklarımı kaldıramıyor, bir hareket edemiyorum. O zaman beni kendimden geçmiş zannederek serbestçe konuşuyorlar. Yersizlikten alınamayan, sıra beklemeğe tâbi tutulan hastalar varmış. Bu münasebetle, yatağımın kaç güne kadar serbest kalacağına dair tahminler yürütüyorlar. Zaten doktorlar da zannederim ki artık ne yapılırsa beyhude olduğu fikrindedir. Eskisi gibi meşgul olmuyor, birkaç beylik lâkırdıdan, üstünkörü bir muayeneden sonra başka hastalara geçmeği tercih ediyorlar.

Çok yorgun ve çok mahzun ölüyorum, ağabey. Senelerce didindim. Girişmediğim iş kalmadı. Zengin olmak için neler düşünmedim, neler yapmadım. Dâimâ felek önüme engeller çıkardı. ‘Artık her şey yoluna girdi diye kendi kendime düşündüğüm ânda, her sefer her şeyin mahvolduğunu gördüm. En fazla ümitlerle giriştiğim son büyük iş de tam bir muvaffakiyetsizlikle neticelendi. İşte bunun kahriyle yatağa düştüm. Karım da dört yıl evvel tıbbı böyle bir vaziyet karşısında kederinden ölmüştü. Fakat ben ondan da bedbahtmışım ki, zavallı kızımı bir komşu evinde, tamamen bir sığıntı vaziyetinde bırakarak geberiyorum. Kızım, Muazzezim şimdi on sekizini sürüyor. Babası olduğum için söylemiyorum; fakat misli ender bir güzelliştir. Onu yanına al ve namuslu bir adama verinceye kadar muhafaza et, ağabey. Hem merak etme, size uzun zaman yük olmaz. Tanrının günü gelip kendisini benden isterlerdi. Fakat ben yavruma kimseleri lâıyk bulamadım ki! ‘Yakında mutlaka zengin olacağım. Giriştiğim işlerin birinden biri beni elbette zengin edecektir. Kızıma o zaman daha iyi, daha kibar, daha mükemmel bir koca bulurum. Biraz daha bekleyeyim’ diyordum. Hâlbuki yavrucağı şimdi eller elinde sığıntı bırakıp gözlerimi kapayacağım. Yalvarırım sana ağabey, geçmişini unut. Bu mektubu alır almaz İstanbul’a gel. Zannetmiyorum ki bir iki günden fazla ömrüm kalmış olsun. Seni bir kerecik dünya gözüyle göreyim. Şayet sen gelinceye kadar bir emr-i Hak vâki olursa, hastanenin dahiliye koğuşunda Hemşire Müzeyyen Hanım çocuğun bulunduğu yeri sana söyleyecektir. Daha fazla yazamıyorum. Hepiniz hakkınızı helâl edin. Oğullarının gözlerinden, senin ise hürmetle ellerinden öperim kardeşim.

“Biraderiniz Hüsnü”

Nahid Sırrı Örik

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi okuma türlerinden birisi değildir?
A) Sesli okuma
B) Göz gezdirme
C) Sessiz okuma
D) Yüksek sesle şiir okuma (inşat)
2. Aşağıdakilerden hangisi okuma yöntemleri arasında yer almamaktadır?
A) Tarama
B) Göz gezdirme
C) Esnek okuma
D) Sesli okuma
3. Aşağıdakilerden hangisi etkin okumanın unsurlarından birisi değildir?
A) Amaç saptamak
B) Ortam hazırlamak
C) Eğlenmek
D) Konsantrasyon

Aşağıda verilen bilgiler doğru ise yanına parantez içinde (D) yanlış ise parantez içinde(Y) yazınız.

4. ( ) Okuma sadece güzel vakit geçirmek amacı ile yapılan bir faaliyettir.
5. ( ) Esnek okuma, okuma yöntemleri içerisinde yer almaktadır.

Aşağıdaki cümlede boş olan yere uygun sözcüğü yazınız.

6. Okuma işleminin başarısı açısından okuyucunun okuma esasındaki.....oldukça önemlidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Uygun ortam ve şartlar hazır olduğunda okuduğunuz metin ya da kitabı anlayabileceksiniz

ARAŞTIRMA

- Bir yazıyı okuyarak anlayıp anlamadığınızı kontrol ediniz.
- Anlamamızı zorlaştıran etmenler sizce nelerdir? Araştırınız.
- Sınıfınıza bir hikâye örneği getirip okuyunuz. Anlamayan arkadaşlarınızın anlamama sebeplerini araştırınız.
- Anlamayı kolaylaştıran etmenleri araştırarak arkadaşlarınızla sınıfta paylaşınız.

2. ANLAMAK

Anlama ve kavrama işlemlerinin temelinde algılama etkinliği yatmaktadır. Yani ilişkiler bulabilme, bu ilişkilerden anlamlı sonuçlar çıkarabilme, çözümlene yapabilme, çözümlene işleminden senteze ulaşabilme ve ayrıntılara inebilme algılamanın unsurlarını oluşturmaktadır.

Okuma becerilerimizi geliştirmeye çalışmaktaki asıl amacımız, okuma düzeyimizi artırmak olduğu kadar anlama düzeyimizi de artırmaya çalışmaktır. Anlama düzeyi okuma hızına bağlı olabileceği gibi, okunan parçanın kolay ya da zor olmasına da bağlıdır. Okuyucunun genel yeteneği, kapasitesi, konuya olan ilgisi, uzaklık ya da yakınlığı da anlama sürecini etkileyen faktörler arasındadır.

Zor metin ya da parçalar okunurken anlama ağırlıklı okumaya dikkat edilmelidir. Bunun için de önce konunun bütünü tanımalı, sonra anlam bütünü oluşturan bölümler titizlikle ele alınmalıdır. Okuduğumuz metin ya da kitapları zamanı gelince hatırlayamamızın sebebi, zayıf hafızadan ziyade, etkin ve hızlı okuma alışkanlığı kazanamamaktır. Hızlı okuma çalışmaları hafızamızın gelişmesine de yardımcı olacaktır.

2.1. Anlamanın Tanımı

Anlama, görülen işitilen okunanların kavranması ve algılanmasıdır. Böylece anlama kişilerin öğrenim eğitim deneylerinden elde ettiklerinin tümü anlamına gelmektedir. Okunanların daha iyi algılanmasını, uzun süre akılda kalmasını ve zihnin gelişimini istiyorsak, okuma işlemini anlayarak yapmalıyız. Bilhassa zor metinler okunurken, anlama ağırlıklı okumaya dikkat edilmelidir.

2.2. Anlama Çabasının Adımları

Anlama ve kavramanın temelinde algılama etkinliği yatmaktadır. Metin içerisinde ilişkiler bulabilme, ilişkilerden anlamlı sonuçlar çıkarabilme, çözümlene yapabilme ve çözümlene işleminden senteze ulaşabilme ve yeniden ayrıntı ve öğelere inebilme, algılamanın basamaklarını oluşturmaktadır.

Anlama işleminde kelimelerin anlamlarını kavrayabilme, anlamlara uygun davranabilme ve cümle içerisinde diğer kelimelerle bağlantı kurabilme de ayrıca önem taşımaktadır.

Bir metni anlayabilmek için öncelikle okumanız gereken bölümün tamamını göz gezdirme tekniği ile okumalısınız. Böylece yazıları genel olarak tanıyacak, ana ve ara başlıkları ilgi çekici biçimde dizilmiş yerleri ilk bakışta görmeyi zihninizde birtakım sorular oluşmasına neden olacaktır. Yine yazım biçimini düşünce kümelerinin önemlilik sıralamalarını, ana fikir ve yardımcı fikirleri tanıyacaksınız. Böylelikle eski bilgilerle birlikte yeni bilgiler beyni harekete geçirecektir. Yapacağınız bir diğer işlem zihnizi okunacak yazıya karşı aktif hâle getirdikten sonra yazıyı anlamlı parçalardan oluşan bölümlere ayırmaktır. Her bölümü hızlı okuma ile zihninizde belirlediğiniz ana fikir çevresinde ve kafanızdaki sorulara cevap arayacak şekilde dikkatlice okuyunuz. Bölüm bitince kısa bir ara veriniz. Bu arada eski bilgileriniz ile birlikte okuduklarınızı özümseyiniz. Zihninizde kıyaslama yorumlama işleminden sonra bildiklerinizin bir özetlemesini yapın.

Yazının her bölümünü aynı şekilde okuduktan sonra uyumlu ya da çelişkili olduğunuz yerleri belirginleştiriniz. Verdiğiniz okuma aralarında kendinizi düşünmeye zorlayınız. Yorumlarınızı, anladıklarınızı kendi ifadenizle küçük notlar hâlinde yazınız.

2.3. Kavramak

Okuduğunuz bir metin hakkında bilgi sahibi olduğunuzu söyleyebilmeniz için o metnin oldukça büyük bir kısmını anlamanız gereklidir. Kavramada okur okumaz akılda tutma, okunanları daha sonra akılda tutmaktan daha yüksek bir orana sahiptir.

Algılama hızı, okunanın kavranmasında en önemli unsurdur. İnsanların bazıları sözcükleri hızlı bazıları ise yavaş bir şekilde kavrarlar. Yalnız yavaş çalışanlar, hızlı çalışanlara oranla daha çok baskı altında kalırlar. Sıkılan bu kişiler hızlanmaya çaba gösterdiklerinden, okurken önemli noktaları kaçırabilir ve diğer okurların hız ve kavrayışına yetişemezler. Yavaş okuyanların kavrama düzeyi genellikle daha düşüktür.

2.4. Değerlendirmek

Okunanların okuma işlemi soncunda değerlendirilebilmesidir. Önceden zihinde var olan bilgiler ile okuduktan sonra okunan bilgiler mukayese edilmeye çalışılmalı, yeni öğrenilenlerin kazandırdıkları üzerinde düşünölmelidir. Ancak bu şekilde yaptığımız okuma çalışmalarının faydalarını görebiliriz. Yaptığımız değerlendirme, metinleri özümseyip özümsemediğimizin bir göstergesi niteliğindedir.

UYGULAMA FAALİYETİ-1

İnternet ve kütüphanede araştırma yaparak doküman toplayınız. Araştırdığınız yazılı dokümanları düzenleyerek dosya hazırlayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Grup oluşturunuz	➤ Grupları isimlendiriniz.
➤ İş bölümü yapınız.	➤ Olumlu iletişim içinde olunuz.
➤ Anlamanın önemini araştırınız.	➤ İnternet, kütüphane ve hızlı okuma dersleri veren insanlardan yararlanınız.
➤ Anlamanın tanımını araştırınız.	➤ İnternet ve kütüphanelerden yararlanınız.
➤ Araştırma dokümanları toplayınız	➤ Grupça toplanan dokümanları belli bir düzene koyunuz.
➤ Sorular hazırlayınız.	➤ Farklı sorular hazırlayınız.
➤ Dokümanlar doğrultusunda anlama etkinlik dosyası hazırlayınız.	➤ Grup olarak dosya hazırlayınız.
➤ Sınıfta arkadaşlarınıza sunum yapınız.	➤ Topladığınız yazılı dokümanlardan yararlanarak bilgileri sınıf arkadaşlarınıza sununuz.

KONTROL LİSTESİ

Aşağıda hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre kendinizin ya da arkadaşlarınızın yaptığı çalışmayı değerlendiriniz. Gerçekleşme düzeyine göre “Evet/Hayır” seçeneklerinden uygun olan kutucuğu işaretleyiniz.

	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Sınıfta grup oluşturduunuz mu?		
2	Grupları isimlendirdiniz mi?		
3	İş bölümü yaptınız mı?		
4	Anlamanın tanımını araştırdınız mı?		
5	Anlama çabasının adımlarını araştırdınız mı?		
6	Araştırma dokümanları topladınız mı?		
7	Sorular hazırladınız mı?		
8	İnternet ve kütüphaneden yararlandınız mı?		
9	Grupça toplanan dokümanları belli bir düzene koydunuz mu?		
10	Farklı sorular hazırladınız mı?		
11	Grup olarak dosya hazırladınız mı?		
12	Topladığınız yazılı dokümanlardan yararlanarak bilgileri sınıf arkadaşlarınıza sundunuz mu?		

DEĞERLENDİRME

Öğrenme faaliyetinde sorulara verdiğiniz cevapların hepsi evet ise başarılı olduğunuz için diğer bir uygulama faaliyetine geçebilirsiniz. Hayır diye cevaplandırdığınız sorularla ilgili öğrenme faaliyetini tekrar uygulamak için öğretmeninize başvurunuz.

UYGULAMA FAALİYETİ-2

ANLAMAK

Aşağıdaki metni dikkatlice okuduktan sonra metinle ilgili soruları cevaplayınız.

Metin soruları ve Cevap Anahtarı Profesör Doktor Alemdar Yalçın'ın Gazi Üniversitesi'nde vermiş olduğu yayımlanmamış Hızlı Okuma Teknikleri Ders Notları'ndan alınmıştır.

İNSANLAR ARASINDA

Öfke ve kin doğruluğun sınırları dışındadır; bu tutkular yalnız işlerine akıllarıyla bağlanmayan insanların işine yarar. Doğru ve temiz işler hep ağırbaşlıdır. Ölçü olmayan yerde kavga, gürültü ve haksızlık vardır.

Birbirine düşman iki dostunuz arasında gönül ve vicdan rahatıyla yaşama olanağı vardır: Her ikisine de aynı sevgiyi gösteremezseniz bile sevginizde ölçülü kalırsınız, hiçbirine sizden her şeyi isteyebilecek kadar bağlanmazsınız; ölçülü kalmak koşuluyla her ikisinin güzel taraflarını tadarsınız; bulanık suda, balık avlamaya kalkmamak koşuluyla yüzebilirsiniz.

Bütün varlığımızla her iki tarafa birden bağlanmak hem aklımıza hem de vicdanımıza aykırı düşer. Birinin isteğine uyup ötekine ihanet ettiğiniz zaman o dostunuz bilmez mi ki, aynı ihaneti kendisine de yapabilirsiniz? İşine yaradığınız için sizi dinler, ihanetinizden yararlanmaya çalışır; ama size kötü gözle bakmaya da başlar; çünkü ikiyüzlü insanlar getirdikleri sözle yararlı olurlar, ama götürecekleri sözle de zararlı olabilirler.

Birine söylediğim her şeyi gerektiğinde, belki biraz sesimi değiştirerek, ötekine de söyleyebilmeliyim birinden ötekine götürdüğüm sözler önemsiz, bilinen, orta malı sözler olmalı. Hiçbirine yalan söylememizi haklı gösterecek bir durum düşünmem. Bana güvenilen bir sırrı kutsal bir emanet gibi saklarım; ama sırları elimden geldiği kadar bilmemeye çalışırım. Dostlarımla şu pazarlığı yapabilirim: Bana sırlarımı az güvensinler, buna karşılık her söylediğimin doğruluğuna inansınlar. Dostlarım bana her zaman istediğimden çok fazla sır vermişlerdir. Philippides, Lysimakhos'a pek akıllıca cevap vermiş. Kral ona: "Dile benden ne dilersen! Ne vereyim sana?" dediği zaman: "Sırlarınızı vermeyin de ne verirsiniz verin" demiş. Bakıyorum, herkes kendisine verilen işi gizli kapaklı her tarafını bilmek istiyor. Bunlar kendisinden gizlendi mi küsüyor, ben ise göreceğim işten fazlasını söylemedikleri zaman rahat ediyorum. Bilip de söylememenin üzüntüsünü duymak istemiyorum. Kötü işte kullanılmışsam bari vicdanım rahat olsun. Hiç kimseye fazla sevgiyle bağlanmak, bir uşak gibi sadık olmak istemem. Çünkü insanı ihanete alet etmeye korkarlar. Kendine ihanet eden efendisine haydi haydi ihanet eder.

Gel gelelim öyle kurallar vardır ki insanı yarı yarıya istemezler, kayıtlı şartlı bağlılıkları küçük görürler. O zaman çaresiz, kendilerine koşullarını söylemeyi daha uygun bulurum; çünkü kölelik konusunda, yalnız aklın köleliğini kabul edebilirim ki onu bile gereğinde yapamıyorum.

(Montaigne, Denemeler)

ÖLÇME SORULARI

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru seçeneğini işaretleyiniz.

1. Yazara göre öfke ve kinin doğruluğun sınırları dışında olmasının sebebi nedir?
  - A) İnsanlara yakışmayan duygular olması
  - B) İnsanların zayıf yönlerini ortaya çıkarması
  - C) Her zaman ortaya çıkmayan duygular olması
  - D) Yaptıkları işlere akıllarıyla bağlanamayan ve ölçülü olmayan insanların duyguları olması
2. Okuduğunuz yazıda aşağıdakilerden hangisine değnilmemiştir?
  - A) İkiyüzlü insan durumuna düşmemek için nasıl davranmak gerektiği
  - B) İnsanları daha iyi tanımak için onların sırlarını öğrenmek gerektiği
  - C) Ölçsüz davranışların ne gibi sonuçlar doğurduğu
  - D) Sözüne güvenilir bir insan olmanın yolu
3. Parçaya göre insanlara duyulacak sevgide ölçü ne olmalıdır?
  - A) Sevgide hiçbir sınır olmamalıdır.
  - B) İnsanları bize faydalı oldukları ölçüde sevmeliyiz.
  - C) İnsanların güzel taraflarını sevmeliyiz, fakat hiçbirine bizden her şeyi isteyebilecekleri kadar bağlanmamalıyız.
  - D) Tüm insanları hem iyi hem de kötü yönleriyle sevmeliyiz.
4. Yazara göre, bir kimseye fazla sevgiyle bağlanmak hangi açıdan doğru değildir?
  - A) Bir insana fazla sevgiyle bağlanmak farkına varmadan onun kölesi gibi davranmaya yol açabilir.
  - B) İnsanlar, bir gün sevgisinin karşılıksız olduğunu görerek çok üzülebilir.
  - C) Bir insana fazla sevgi duyan diğer insanları sevmeyiz.
  - D) Dünyada fazla sevgiye gerçekten layık olan kimse yoktur.
5. Yazar insanların sırlarını saklamakla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisini önermektedir?
  - A) İnsanların sırlarını olabildiğince az bilmeliyiz. Böylece gerçekleri saklamak zorunda kalmayız.
  - B) Sırlarımızı ancak ağızını sıkı tutmasını bilenlere söylemeliyiz.
  - C) İnsanlar öğrendiği şeylerin çok gizli olduğunun bilincinde olmalıdır.
  - D) Öğrendiğimiz sırları gerekli gördüğümüz zarlarda açıklamakta bir sakınca yoktur.

6. Parçaya göre, bir işte kendilerinden gizlenen şeyleri öğrenme isteği bakımından, yazarla çevresindeki insanlar arasında nasıl bir fark vardır?
- A) Yazarın çevresindeki insanlar bilmedikleri şeyleri öğrenme konusunda duyarsız kalmaktadırlar.
- B) Yazar, çevresindeki insanlara göre daha meraklıdır ve uğraştığı işle ilgili her şeyi öğrenmeye çalışmaktadır.
- C) Yazar, uğraştığı işi yapmaya yetecek kadar bilgiyi yeterli görmekte, çevresindeki insanlar ise gizli kapaklı her şeyi öğrenmeye çalışmaktadır.
- D) Yazar, herkesin sırlarını öğrenmekte fakat kimseye sır vermemektedir.
7. Yazara göre, çevresindeki insanların kendilerine kayıtsız şartsız bağlılık göstermesini isteyen kimselere karşı ne yapmak gerekir?
- A) Bu insanlarla savaşmak gerekir.
- B) Bu tür insanlar gerçekten de güç sahibi insanlar ise her dediklerini yapmak gerekir.
- C) Bu insanları kendi kontrolümüze alıp onların bize bağlanması için çalışmalıyız.
- D) Bu tür insanlara, bizim için sadece akla bağlılığın söz konusu olabileceğini anlatmalıyız.

Aşağıdaki cümledeki boşluğa, parçaya göre uygun kelime veya kelimeleri yazınız.

8. Birisiyle başka bir insan hakkında konuşurken, birinden ötekine götürdüğümüz sözler,.....sözler olmalıdır.

Aşağıdaki cümleleri okuduğumuz parçaya göre doğru ise(D)'yi yanlış ise(Y)'yi işaretleyiniz

9. ( ) Yazar, birbirine düşman iki dostunuz varsa bütün varlığınızla her iki tarafa birden bağlanmak gerektiğini düşünmektedir.
10. ( ) Birbirini sevmeyen iki dostumuzdan birine söylediğimizi diğerine, biraz farklı biçimde de olsa, söyleyebilmeliyiz.
11. ( ) Philippides, kral kendisine “Dile benden ne dilersen” dediği zaman, kraldan sırlarını kendisiyle paylaşmasını istemiştir.
12. ( ) Yazar dostlarının kendisine söylediği sırları bazen ağzından kaçırıldığını itiraf etmektedir.

DEĞERLENDİRME

Soruların cevaplarını kontrol ediniz. Cevapları tam yapamadıysanız, metni tamamını yeniden okuyarak soruları yeniden cevaplayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ÖLÇME SORULARI

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru seçeneğini işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi anlamak konusunun alt başlıkları arasında yer almaz?
A) Taramak
B) Değerlendirmek
C) Anlamanın tanımı
D) Kavramak

Aşağıda verilen bilgiler doğru ise parantez içine (D), yanlış ise (Y) yazınız.

2. ( ) Algılama hızı, okunanın kavranmasında en önemli unsurdur.
3. ( ) Anlama ve kavramanın temelinde algılama etkinliği yatmaktadır.
4. ( ) Zor metin ya da parçalar okunurken hızlı okuma yapılmalıdır.

Aşağıda verilen cümlede boş olan yere uygun sözcüğü yazınız.

5. Okuma becerilerimizi geliştirmeye çalışmaktaki asıl amacımız, okuma düzeyimizi artırmak olduğu kadar ..... de artırmaya çalışmaktır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Gerekli ve uygun şartlar sağlandığında kendinize verilen metni hızlı okuyup anlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sizce günümüzde hızlı okumaya niçin ihtiyaç vardır? Araştırarak sebeplerini sınıfta tartışınız.
- Okuma hızımızı artırmak için neler yapabiliriz? Araştırınız.
- Günümüzde hızlı okuma ile ilgili çevremizde neler yapılmaktadır?
- Araştırarak sınıf ortamında arkadaşlarımızla tartışınız.

3. HIZLI OKUMA

3.1. Tanımı

Hızlı okuma, anlam kaybetmeden, dakikada okunan sözcük sayısını artırmak için geliştirilmiş, psikolojik beceri, yaklaşım ya da sanat olarak bilinmektedir. Okumanın hızını artırabilmek için öncelikle ortam oluşturulmalı, konsantrasyon sağlanmalıdır. Daha sonra ise öğrencilerin görme alanları geliştirilmelidir. Yine hızlı okumanın bir başka tanımı ise şöyledir: Hızlı okuma kişilerin çabukluk, belleme ve kavrama yeteneklerini geliştirerek, daha önceki okuma süresine kıyasla dakikada okudukları kelime sayısını ve anlama düzeylerini artırmaları demektir.

3.2. Önemi

Bilim ve teknolojinin giderek gelişmekte olduğu çağımızda gün geçtikçe yayınlanan kitap sayısı daha da artmaktadır. Giderek artan bilgilere ulaşmanın en önemli yollarından bir tanesi de okuyarak öğrenmedir. Klasik okuma yöntemlerimizle yavaş okur isek çok kitaba ulaşmamız mümkün olamayacaktır.

Gündemi yakalayıp takip etmek bilgilerden doğrudan doğruya faydalanmak için giderek hızlı okumanın önemi artmaktadır. Daha çok bilgi ve materyalden faydalanarak hem eğlenmek, hem öğrenmek hem de güzel vakit geçirebilmek için hızlı okumaya ihtiyaç vardır.

3.3. Hızlı Okumanın Yararları

Hızlı okuma, aynı okuma süreci içerisinde daha çok metin okuma imkânı sağlar. Böylelikle de daha çok zamana sahip oluruz. Hızlı okuma ile her durumda zaman tasarrufu yapmanız mümkündür. Hızlı okuma sayesinde daha iyi anlar kavrar ve daha iyi hatırlayabilirsiniz. Bu da gerek öğrencilik hayatında gerekse iş hayatında daha çok başarı anlamına gelmektedir. Günümüzde kariyer yapmak ve yükselebilmek için daha üstün şartlarda olmanız gerekmektedir. Bunun için de hızlı okuma size bir avantaj sağlayacaktır.

Bilgi çağı denilen yeni çağa ayak uydurabilmek için, bu bilgi ve kültür düzeyinden haberdar olmak gerekmektedir. Hızlı okuma sayesinde buna da bir adım daha yaklaşmış oluruz.

3.4. Hızlı Okumanın Önündeki Engeller

Okuma hızı denince genel olarak kişilerin bir dakikalık zaman diliminde okuyabildikleri kelime sayısı esas alınmaktadır. Okuma hızını belirleyen unsurlar kısaca: Okunan metnin zorluğu ve kolaylığı, okuyan kişinin kelime dağarcığının zenginliği, okuyan kişinin bilgi ve kültür düzeyi, yine okuyan kişinin anlama ve özümseme becerisi ve göz eğitimidir.

3.4.1. Göz İdmansızlığı

Okuma işlemini beynimizle yaptığımız, gözün ise fotoğraf makinesi objektifi görevini üstlendiği bilinen bir gerçektir. Eğitimsiz bir göz, satırlar üzerinde gezinir durur. Bu esnada duraklamalar ve sıçramalar uzunca bir süre alır. Anlayamadığı için de sık sık geriye dönüşler yapar. Göz, çabukluk kazandırıcı birtakım tekniklerle eğitilmelidir. Bilgisayarla hızlandırılmış kelime çalışmaları, slayt, tepegözle gittikçe hızlanan ve genişleyen kelimeleri görme çalışmaları yaparak göz çalıştırılmalıdır.

Hızlı okuma çalışmalarına öncelikle göz çalışmaları ile başlamak gereklidir. Bunun için de gözlerimizin daha çabuk ve daha geniş alanı görme yeteneğini geliştirmemiz gerekir. Günlük yaşantımızda nasıl çevreyi geniş bir alanı göreceğ düzeyde görebiliyorsak, okuma işleminde de bunu yapmaya çalışmalıyız.

3.4.2. Geriye Dönüş

İyi okuyucu olmayan kimseler cümlelerdeki her heceyi her kelimeyi tek tek okurlar. Üstelik bu tür okuyucular okuduklarından emin olmak için sık sık geriye dönüşler yaparlar. Bunun nedeni her heceyi, kelimeyi tekrar tekrar okumazlarsa önemli bir yeri kaçıracakları ile ilgili endişeleridir. Böyle yaparak okudukları metinden bilgileri daha çok alabileceklerini düşünürler. Bu tür okumalar okuyucuları sıkır. Aynı zamanda gözler de daha çabuk yorulur. Bu tür okumalar, okuyucunun ilgi ve konsantrasyonunu dağıtır.

Kötü okuma alışkanlığı olanlar genellikle kendi okumalarına güven duymaz. Bu yüzden de okuduklarından emin olabilmek için sık sık geriye dönüşler yapar. Geriye dönüşler her defasında bir hayli zamanımızı alır. Geriye dönerek okuma yapmak demek yeniden okumak, tekrar okumak demektir. Geriye dönerek okuma, okuma hızını engellediği gibi anlama oranını da azaltır. Okumaya ayrılan zamanın büyük bir kısmı geriye dönüşlerle boşa gider.

3.4.3. Baş Hareketinin Kontrolsüzlüğü

Satırlar üzerinde başı sağa sola eğerek okuyorsanız başınızın hareketi hızınızı sınırlamış olacaktır. Bu olumsuz hareketi ortadan kaldırmak için bir elinizin avuç içini yanağınıza dayayarak başınızı sabitleyerek okumanızı sürdürmenizde fayda vardır.

3.4.4. Seslendirme

Bu tür okuma yapan kişi “iç ses” ile okumaktadır. Böyle bir durumda bir hız limitiyle sınırlanan okuyucu, bu hızın üzerine çıkmamakta, daha hızlı olan düşünme kapasitesi ise, boşluğuna başka düşünceleri doldurmaya çalışmaktadır. Dolayısıyla okuyucunun konsantrasyonu da azalmaktadır. Eğer içinizden sesli okuma, dudak kıpırdatma, hançere titreşimi gibi olumsuz alışkanlıklarınız var ise bunu önleyebilmemiz için, okurken, elinizin işaret parmağıyla dudaklarınızın üstüne bastırınız. Başparmağınızla hançerenize dokunarak bu alışkanlığınızı kontrol altına alabilirsiniz.

UYGULAMA FAALİYETİ-1

Bir hızlı okuma kursuna ya da üniversitelerdeki bir Hızlı ve Etkin Okuma dersini izleyiniz. Bunun için öncelikle izin alınız. Daha sonra ders sırasında küçük notlar alınız. Kütüphanelere giderek gözlediklerinizi destekleyen kaynaklar bularak hızlı okuma ile ilgili sınıf içerisinde bir sunum hazırlayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Bir hızlı ve etkin okuma kursu ya da bir üniversitede Hızlı ve Etkin Okuma dersi belirleyiniz.	➤ İnternet, broşür, kartvizit
➤ Randevu alınız.	➤ Etkili ve güzel konuşunuz.
➤ Sorular hazırlayınız.	➤ Sorular anlaşılır ve açık olmalıdır.
➤ Yetkili kişilerle konuşunuz.	➤ İyi iletişim kurarak, güler yüzlü ve samimi olunuz.
➤ Çalışanların ekip çalışmalarını izleyiniz.	➤ İnsan ilişkilerine özen gösteriniz.
➤ Ders hocası ile görüşünüz.	➤ Detaylara özen gösteriniz.
➤ Hızlı okumanın basamaklarını öğreniniz.	➤ Dikkatli ve titiz olunuz.
➤ Gözlemlerinizi not ediniz.	➤ İyi bir gözlemci olunuz.
➤ Sınıf ortamındaki ilişkilere dikkat ediniz.	➤ Yeniliklere açık olunuz.
➤ Bilgi ve gözlemlerinize göre bir dosya hazırlayınız. Daha sonra bunları kütüphane ve İnternette alacağınız dokümanlarla destekleyiniz.	➤ Edindiğiniz bilgi ve topladığınız dokümanlardan yararlanarak dosya hazırlayınız.

KONTROL LİSTESİ

Aşağıda hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre kendinizin ya da arkadaşlarınızın yaptığı çalışmayı değerlendiriniz. Gerçekleşme düzeyine göre “Evet/Hayır” seçeneklerinden uygun olan kutucuğu işaretleyiniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Bir hızlı ve etkin okuma kursu ya da üniversitelerde bir Hızlı ve Etkin Okuma dersi belirlediniz mi?		
2. Etkili ve güzel konuşma kurallarına uyarak randevu aldınız mı?		
3. Yetkililerle görüştünüz mü? Çalışanların ekip çalışmasını izlediniz mi?		
4. Dersi veren yetkili kişiyle görüşüp bilgilerinden faydalanmaya çalıştınız mı?		
5. Hızlı okumanın tanımını öğrendiniz mi?		
6. Etkili ve güzel konuşup iyi iletişim kurdunuz mu?		
7. Detaylara özen göstererek yeniliklere açık oldunuz mu?		
8. Bulduğunuz ortama göre giyinip temiz ve düzenli oldunuz mu?		
9. Araç gereçleri incelediniz mi?		
10. Kurs ya da ders öğrencileri ile iletişim kurdunuz mu?		
11. Hızlı ve etkin okumanın önemini kavradınız mı?		
12. Hızlı okumanın Önündeki engelleri öğrendiniz mi?		
13. Hızlı okuma kursu ya da üniversitedeki Hızlı ve Etkin Okuma dersinde izlediklerinizi kütüphaneden ve İnternette edindiğiniz bilgilerle desteklediniz mi?		
14. Bilgi ve dokümanları titizlikle düzenlediniz mi?		
15. Öğrendiklerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaştınız mı?		

UYGULAMA FAALİYETİ-2

HIZLI OKUMA

Aşağıdaki metni hızlı okumaya çalışarak hızlı okuyamamanızın nedenini tespit etmeye gayret ederek sorunu çözülemeye çalışınız.

SİNEKLİ BAKKAL

Bu dar arka sokak bulunduğu semtin adını almıştır: Sinekli Bakkal. Evler hep ahşap ve iki katlı. Köhne çatılar; karşıdan karşıya birbirinin üstüne abanır gibi uzanmış eski zaman saçakları. Ortada baştan başa uzanan bir aralık kalmış olmasa, sokak üstü kemerli karanlık bir geçit olacak. Doğura batıda, bu aralık, renkten renge giren bir ışık yolu oluşur. Fakat sokağın yanları her zaman serin ve loşur.

Köşenin başında durup bakarsanız: Her pencerede kırmızı toprak saksılar ve kararmış gaz sandıkları. Saksılarda al, beyaz, mor sardunya, küpe çiçeği, karanfil. Gaz sandıklarında öbek öbek yeşil fesleğen. Ta köşede bir mor salkım çardağı, altında civarın en işlek çeşmesi. Bütün bunların arkasında tiyatro dekorunu andıran beyaz, ince, ince minare.

Sürülü kafeslerin arkasında kocakarı başları dizili. Arada dikişlerini bırakır pencereden bağıra bağıra dedikodu yaparlar. Sokakta, ayağı takunyalı, başı yazma örtülü, eli bakraçlı kadınlar çeşmeye gider gelirler. Saçları iki örgülü kız çocukları kapı eşiklerinde sakız çiğner; çakşırı yırtık, yalınayak, başı kabak oğlanlar kırık taşlar arasındaki su birikintileri etrafında çömelmiş kâğıttan gemi yüzdürürler.

Burası dünyanın herhangi yerindeki bir fukara mahallesinden çok farklı değildir. Bir geçitten ziyade toplantı yeri: Mahalleli orada muhabbet eder, konuşur, kavga eder, eğlenir. Hayatın orada geçmeyecek bir safhası yok gibidir. İhtiyarlar, vaktiyle çeşme başında doğran kadın bile olduğunu gülerek rivayet ederler.

Eğer bir yabancı durur, su dolduran kadınlarla ahbaplık ederse bir kınalı parmak ona mutlak iki yer gösterir. Biri Mustafa Efendi'nin "İstanbul Bakkalîyesi" öteki, arka pencereleri çeşmenin üstüne açılan İmam'ın evi. Birincisi sokağın ortasındaki evlerden birinin altına kara bir kovuk gibi gömülen dükkân, öteki sokağın biricik üç katlı binası. Gerçi kapısı öteki sokağa açılır, fakat küçük Sinekli Bakkal onu benimsemek ister. Çünkü zengin fakir bütün civar halkı, ölüm, doğum, nikâh gibi hayatî meselelerde o eve gelmek mecburiyettendir.

Mustafa Efendi herhangi meddahın tarif ettiği hasıs, tiryaki bir mahalle bakkalı. İmam? Şöyle bir bakılsa herhangi bir mahalle imamına benzer, fakat hakikatte o kendinden başka kimseye benzemez.

Kirpi kılları gibi ayakta duran iki kalın kaş, içeriye çökmüş, kömür gibi siyah, kor gibi yakıcı, burğu gibi keskin iki ufak göz. Burun uzun ve tilkivârî. Kara sakal hayli kırılmış. Boyu kısa vücudu cılızdır. Fakat beyaz sarığın kallâviliği, geniş yeni lâtanın içinde ağır ağır, sallana sallana yürüyüşü ona hususî bir heybet verir.

İri yarı erkeklerin bile gıpta edeceği gür, kalın bir sesi vardır. Vaaz eder gibi şedit bir talâkatla konuşur, gündelik lâkırdıları bile Kuran okur gibi tecvitle söyler, her harfi elif onun ağzından “dallîn” deki elif miktarı çekilir.

Halide Edip Adıvar

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi hızlı okumanın önündeki engellerden değildir?
A) Amaç saptamak
B) Geriye dönüş
C) Seslendirme
D) Göz idmansızlığı
2. Aşağıdakilerden hangisi hızlı okumanın faydalarından değildir.?
A) Bize zaman kazandırır.
B) Daha çok kitap okuyabilmemiz için fırsat yaratır.
C) Daha çok bilgi öğrenebiliriz.
D) Hızlı okuma en çok zevk alınan okuma biçimidir.

Aşağıda verilen bilgiler doğru ise parantez içine (D), yanlış ise (Y) yazınız.

3. ( ) Hızlı okursak gözlerimiz çabuk bozulur.
4. ( ) Satırlar üzerinde başı sağa sola eğerek izliyorsanız hızınız başınızın hareketi ile sınırlanmış olacaktır.
5. ( ) Hızlı okuma, aynı okuma süreci içerisinde daha çok metin okuma imkânı sağlar.

Aşağıda verilen cümlede boş olan yere uygun sözcüğü yazınız.

6. Okuma hızı denince genel olarak kişilerin bir dakikalık zaman diliminde okuyabildikleri ..... esas alınmaktadır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

Gerekli koşullar sağlandığında okuma hızınız artacaktır.

ARAŞTIRMA

- Okuma hızınızı artırmak için sizce neler yapılabilir? Araştırınız.
- Çevrenizde hızlı okuma kurslarına gidenler varsa faydalı olup olmadığını araştırınız.
- Hızlı okuma teknikleri ve kitapları gerçekten okuma hızınızı artırabilir mi? Araştırarak sınıfta tartışınız.

4. OKUMAYI HIZLANDIRMA ÇALIŞMALARI

4.1. Göz Egzersizleri

Okuma işlemi yapılırken beyin ile beraber gözler de kullanılmaktadır. Gözlerin, satırlar üzerinde duraklama ve sıçrama hareketi yapması ile okuma gerçekleştirilir. Eğitimsiz olan göz, satırlar üzerinde dolaşır durur. Duraklama ve sıçrama anlarında çok zaman kaybeder, sık sık geriye dönüşler yapar ve zaman zamanda kelimelere takılır kalır.

Okuma hızını artırmak için görsel bir kılavuz olarak kalem kullanılabilir. Kalem okunulan kelimelerin altında tutularak okuma hızından daha hızlı bir şekilde hareket ettirilir. Bu zamanla okuma ve anlama hızını belirgin bir şekilde artırır. Gözün yatay ve dikey yöndeki aktif görüş alanlarını azar azar artırmalıyız.

Hızlı okuma esnasında dikkat edilecek hususlardan birisi de okuma sırasında gözün belli bir ritimde hareket etmesidir. Aktif görme alanından en iyi şekilde faydalanmak ve gözün gördüğü kelimeleri düzenli ve sürekli olarak akla kaydetme alışkanlığını edinebilmek için gözlerimize iyi bir ritim kazandırmalıyız. Göz egzersizleri, sürekli ve düzenli yapıldığında etkin ve hızlı okumaya faydalı olacaktır.

4.2. Aktif Görüş Alanı

Gözün bir bakışta görebildiği alana “görme alanı” denilmektedir. Görme alanı kişiden kişiye değişebilen bir alandır. Normal bir göz bir nokta üzerinde sabitlendiğinde 70–80 derece sağ ve solunu görebilir. Bu görüş 40 veya 50 derecede kalıyorsa gözde bir sorun vardır. Göz doktorları buna “tünel görme” adını vermektedirler.

Bir tek şey üzerinde odaklanmış olsa bile gözlerimiz o cismin çevresinde olan bir sürü bilgiyi de algılama yeteneğine sahiptir. Buna “çevresel görüş” adı verilmektedir. Günlük hayatta biz bütün gün gözlerimizin çevresel görüş yeteneğini normal olarak kullanmaktayız. Bundan dolayı da harf veya kelime üzerinde uzun süre yoğunlaşmak gözlerimizi oldukça fazla yormaktadır.

Göz doktorları, çevresel görüşü olmayanları “tünel görüşlüler” olarak değerlendirmekte ve bu insanları görme özürü olarak kabul etmektedirler. Bunun için görüşümüzü tek bir harf ya da tek bir kelime üzerinde yoğunlaştırırsak yanlış yapmış oluruz. Okuma esnasında gözlerimizi serbest bıraktığımızda daha başarılı bir okuma yaparız. Gözlerini iyi eğiten bir okuyucu aktif görme alanını tam olarak kullanabilir. Böylelikle de göz, okuma sırasında kelimeler üzerinde sadece bir kez durur.

4.3. Sıçrama Mesafeleri

Gözler satırlar üzerinde kaymaz. Sıçrama satırlarda ve sayfalarda, gözlerin her sözcük üzerinde sabitleşmesi ile mümkündür. Her sabitleşme sonrası da sıçrama yaparak diğer sözcüğe geçen göz, okuma işlemini tamamlamış olur. Sabitleşmeler çok küçük zamanlarda gerçekleşirken beyin işlem hâlidir. Gözler sıçrama sürecinde nesnelere net olarak göremez. Retina üzerinden geçen bulanık imajlar fark edilmediğinden retinada görüntü olamamaktadır.

Sıçramalar saniyenin onda biri kadar kısa bir zamanda gerçekleştirildiğinden bu zaman ihmal edilmektedir. Görme yelpazesinin diğer bir özelliği de gözlerin dikey ve düşey yönde ilerlemesidir. Gözler bir satırda sözcüğe saplandığında, yerini değiştirmeksizin aynı anda alt ve üst satırda, hatta alttan ve üstten üç dört aşağı ve yukarı satırda bulunan diğer sözcükleri de kavrayabilmektedir.

Okuma, göz hareketlerinin düz bir çizgi biçiminde olmadığından bir dizi sabitleme ve sıçramalardan oluşur. Geri sıçramalar geriye dönük okuma ve yineleme sabitleme sayısını artırdığından sürenin uzamasına neden olmaktadır. Bu yüzden göz sıçramaları oldukça önemlidir.

4.4. Blok Okuma

Blok okumanın bir diğer ismi de kolon okumadır. Günümüzde metinler daha dar bloklar, kolonlar hâlinde basılmaktadır. Gazetelerde, dergilerde ve büyük magazin dergilerinde bu bloklara daha sık rastlanmaktadır. Söz konusu kolonlar, 5–7 santimetrelilik

satırlardan meydana gelmektedir. Dar kolonlar, büyük bir gidiş ve geliş zorunlu kılan geniş satırlardan daha kolay gözden geçirilmektedir. Yukarıdan aşağı okuma dikkati daha fazla uyarmaktadır. Dar kolonlar her satırda bir veya iki saptamayı gerektirdiğinden ritim konusunda büyük yararlar sağlamaktadır.

Göz hareketlerinin ve görme yelpazesinin uygulandığı bir okuma şekli olan kolon okumanın da çeşitleri vardır. Blok okuma, göz gezdirerek okumanın başarı ile uygulanan tekniklerindedir. Sayfalar bloklara bölünür ve sanki bir dik çizgi varmış gibi hızla çizgi üzerinden aşağıya kadar inilir, sonra diğer bloğa geçilir. Göz sadece çizgiye gelen kelimeleri değil, çizginin sağındaki ve solundaki kelimeleri de görür, okur. Kolonlar geniş olursa çizgi sayısı da artırılabilir.

UYGULAMA FAALİYETİ-1

İnternet ve kütüphanede araştırma yaparak doküman toplayınız. Araştırdığınız yazılı dokümanları düzenleyerek dosya hazırlayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Okumayı hızlandırma çalışmaları için okuma metinleri toplayınız.	➤ Okuma metinleri için günlük gazete dergilerden faydalanabileceğiniz gibi roman, hikâye, makale, deneme gibi edebî türlerden de faydalanabilirsiniz.
➤ Göz egzersizlerinin ne olduğunu öğrenerek nasıl yapıldığını araştırınız	➤ Gruplar oluşturarak birlikte göz egzersizleri yapmaya çalışınız.
➤ Aktif görüş alanının ne olduğunu araştırınız.	➤ Aktif görüş alanınızı saptamaya çalışınız.
➤ Sıçrama mesafesinin ne olduğunu araştırarak gözün nasıl sıçramalar yaptığını kavramaya çalışınız.	➤ Öz sıçramaları ile ilgili kendinizi sınımaya çalışınız.
➤ Blok okumanın ne olduğunu öğrenerek nasıl yapıldığını anlamaya çalışınız	➤ Blok okuma ile ilgili materyaller bulunuz.
➤ Arkadaşlarınıza sınıfta bir sunum yapınız.	➤ Topladığınız dokümanlardan yararlanarak dosyanızı sınıf arkadaşlarınıza sununuz

KONTROL LİSTESİ

Aşağıda hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre kendinizin ya da arkadaşlarınızın yaptığı çalışmayı değerlendiriniz. Gerçekleşme düzeyine göre “Evet/Hayır” seçeneklerinden uygun olan kutucuğu işaretleyiniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Okumayı hızlandırma çalışmalarının önemini kavradınız mı?		
2. Okumayı hızlandırmanın yararlarını araştırdınız mı?		
3. Göz egzersizlerinin gerekliliğini anladınız mı?		
4. Kendi başınıza göz egzersizleri yapabiliyor musunuz?		
5. Aktif görüş alanının ne olduğunu öğrendiniz mi?		
6. Aktif görüş alanınızı belirleyebildiniz mi?		
7. Sıçrama mesafelerinizi kontrol edebiliyor musunuz?		
8. Blok okumanın ne olduğunu öğrendiniz mi?		
9. Blok okuma uygulamaları yapabiliyor musunuz?		
10. Topladığınız dokümanlardan yararlanarak dosyanızı sınıf arkadaşlarınıza sundunuz mu?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise ölçme değerlendirmeye geçiniz.

UYGULAMA FAALİYETİ-2

OKUMAYI HIZLANDIRMA ÇALIŞMALARI

Aşağıdaki kelimeyi her harfin biraz altına bakarak okuyunuz. Gözünüzü aşağıya doğru hızla kaydırın.

K
*
A
*
R
*
İ
*
Z
*
M
*
A
*
T
*
İ
*
K
*

Şimdi kelimeyi heceleyerek okumaya çalışınız.

K

A
*

R

İ

Z
*

M

A
*

T

İ

K
*

Şimdi de aynı kelimeyi sadece iki göz hamlesi ile okumaya çalışınız.

K

A

R

İ

Z

*

M

A

T

İ

K

*

Son olarak da kelimeyi tek hamlede yukarıdan aşağıya doğru okuyunuz.

K

A

R

İ

Z

M

A

T

İ

K

*

UYGULAMA FAALİYETİ-3

Okurken kelimelerin tam üstüne bakarak okuma yaparsak görme alanımızı sınırlandırmış oluruz. Oysa satırın biraz altına bakarak okuduğunuz zaman daha çok kelimeyi bir anda görür ve daha çabuk okuyabilirsiniz. Önce biraz zorlanılsa da yeterli bir çaba gösterildiğinde buna kolayca alışabilirsiniz.

Aşağıdaki yazıda bunu deneyerek okuma hızınızı artırmaya çalışınız.

TEK DOST

Onu nasıl bulup ortaya çıkardım? Bu büyük başarı birden bire mi elde edildi? Yoksa onu yavaş yavaş, zaman türlü sevinçlerden, kederlerden ve herhalde sevinçlerden pek çok fazla kederlerden, yılgınlıklardan oluşan saatlerini üzerimden geçirdikçe ihtiyaçların sürüklemesiyle, bir şairin duygulanmalarının tortularından vicdanında biriken bir usanç kasidesi gibi; bir ressamın damla damla damıtarak sonunda birgün doğum bunalımı içinde hüznlerinin tablosu gibi uzun bir hazırlama sonucunda mı buldum?

Sanırım bu ikinci görüş doğru. Şimdi artık kaç yıldan beri tamamiyle belirlenip ortaya çıkan durumlarımızı, ilişkilerimizi, kimi zaman her dakikayı birlikte yaşayarak, kimi zaman geçici bir süre için ayrıldıktan sonra yeniden buluşarak gerçekleşen görüşmelerimizi inceledikçe onun varlığını hayatımın geçmişe doğru gerileyen ve geriledikçe daha yoğunlaşmış, daha belirtisiz olan sisleri arasında da görüyorum.

Bir kere, şurası kesin ki, birlikte doğduk ve birlikte öleceğiz. Aramızda yalnız bir tek fark var, bir yaş farkı var. Bu, biraz bilmece gibi bir tanımlama; ama gerçeği herhalde hiç böyle değil. Dostumdan beni ayırt eden ayırıcı işaret edebilmek için bu çelişkilerden oluşan tanımlamaya başvurmaktan başka bir çare görmüyorum.

Belki başka bir anlatımla daha az garip ve daha çok sahi! Örneğin denebilir ki onunla aramızda var olan fark bir yaş farkı değil, bir tarih farkıdır. Olguların ve olayların, zaman süresinin ve duygulanmaların izlenimleri ve yansımaları bakımından bir fark. Böylelikle biz, o ve ben, birlikte doğmuş ve birlikte ölecek olan bu iki dost her dakikayı bir arada yaşamakla birlikte görüş ve değerlendiriş bakımından aramıza her zaman bir tarih farkı koruz.

Aramızda beş on yıllık bir zamanın, çatışmalarımızı ılımlılaştırın, zehirli şeylerin zehrini, uçurum gibi karanlık şeylerin siyahlıklarını silen, keskin şeylerin sivrilerini törpüleyen bir fark vardır ki aynı olayı bu iki dosttan biri için pek katı ve acılı yaparken öteki için daha yumuşak ve daha ılımlı yapar ve böylelikle biri yıkılacak kadar şiddetli bir darbeye uğrarsa, düşmemek için ötekinin koruyucu kucağına sığınır. Yırtılacak kadar etkili bir yara alırsa ölmek için ötekinin sevecen elini arar.

Halit Ziya Uşaklıgil

UYGULAMA FAALİYETİ-4

Gözün aktif görme alanını genişletmek için harflerin arası açılmış olan kelimeleri bir bakışta okuyarak hızlıca diğer kelimeye geçiniz. Bu sayfadaki işlemi iki kez tekrarlayınız.

A T A K	K A Y A
B A B A	S A N A
S O B A	P İ R E
K O V A	S İ D E
Ç A P A	J A L E
K A M A	S A L I
M A S A	Ö V G Ü
K I N A	Ö Y K Ü
S E Z A	İ Z İ N
A S M A	Y O L U
T U R A	M E Ş E
Ş U R A	E S K İ
K E D İ	K A L E
S A L I	P A R A
K İ L O	P U S U
A S K I	M A L A
S A K A	Y A M A
T A K A	K A M A
P İ K E	S A P A
S I K I	Ş A K A
K O K U	Ş İ K E

UYGULAMA FAALİYETİ-5

Gözün blok okumaya alışması için hızlıca sağ ve soldaki kelimeleri bir bakışta görmeye çalışınız. Her satır için aynısını uygulayarak bu işlemi iki kez tekrar ediniz.

Herkesi sev	:	Okumak güzel
İnsanları tanı		Yaşamak güzel
Çok çalış		Dengeli beslen
İdeal belirle		Hızlı oku
Güzel gör		Planlı ol
Sağlıklı beslen		Ala vazgeçme
Çok düşün		Kendine güven
Az konuş		Barışı sev
Hayatı sev		Hoşgörüyü bırakma
Çok Oku		İşine odaklan
Anlamaya çalış		Cesur ol
Bilgili ol		Aktif ol
Kendine bak		Sevgi duy
Dostunu gözet		Bilmek güzel
Doğru ol		Planlı oku
İşini sev		Büyüklerini dinle
Kararlı ol		Kuvvetli ol
Erdemli ol		Kendine güven
Sözünü bil		Spor yap
Nazik ol		Dedikodu yapma

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi okumayı hızlandırma çalışmaları arasında yer almaz?
A) Etkin okuma
B) Göz egzersizleri
C) Aktif görüş alanı
D) Blok okuma

Aşağıda verilen bilgiler doğru ise parantez içine (D), yanlış ise (Y) yazınız.

2. ( ) Blok okumanın bir diğer ismi de etkin okumadır.
3. ( ) Gözün bir bakışta görebildiği alana “görme alanı” denilmektedir.
4. ( ) Hızlı okuma esnasında dikkat edilecek hususlardan birisi de okuma sırasında gözün belli bir ritimde hareket etmesidir.

Aşağıda verilen cümlede boş olan yere uygun sözcüğü yazınız.

5. Göz egzersizleri, ... yapıldığında etkin ve hızlı okumaya faydalı olacaktır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-5

AMAÇ

Göz beyin uyumunu sağlayarak, kelimeleri, cümleleri, paragrafları ve gerekli bilgileri seçerek zihinsel tembelliği ortadan kaldırıp metinleri seçerek okuyabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Okumada seçici olmanın gerekliliğini araştırarak sebepleri sınıf ortamında tartışınız.
- Okumada neleri niçin seçmemiz gerekebilir? Araştırınız.

5. SEÇEREK OKUMA

Hepimizin bildiği gibi okumaya ayrılacak zamanın sınırlılığı yüzünden istediğimiz kadar okuyamamanın sıkıntısını çekmekteyiz. Her gün yapmak zorunda olduğumuz işlerle ilgili şeyleri okuyabiliyoruz. Ancak sizi geliştirebilecek ve dinlendirecek okumaları hep bir sonraki zamana bırakıyoruz.

Seçmeli okuma ya da seçici okuma diye tanımladığımız bu teknikle daha az sözcük okuyarak tüm ayrıntılara girmeden yazarın düşünce bütünlüğünü yakalamak mümkün olabilecektir. Böylelikle okumaya daha fazla zaman ayrılacaktır.

İş ve okul hayatında okumak zorunda olduğumuz yazıları önem sırasına dizmeliyiz. Günlük hayatın akışını izleyebilmek için magazin türü okumalarda seçisi okuma yöntemini kullanabiliriz. Düşünce tembelliğini ortadan kaldırma, düşünce yapımızı zenginleştirmede estetik gelişimi sağlamada seçici okuma oldukça önemlidir.

5.1. Tanımı

Gerek iş hayatımızda, gerekse gelişen ve değişen dünyadan haberdar olmada neler okuyacağız, neler izleyeceğiz, kültürlü ve aydın bir insan olmak için nasıl bir sıralama yapacağız kaygısı seçerek okuma yöntemini ortaya çıkarmıştır. Seçerek okuma, ilgi alanımıza ihtiyacımıza göre okumaktır. Seçmeli okumanın kuralı az zamanda çok bilgi almak ve yazıların her sözcüğünü okumadan, önemli düşünce kümelerini yakalamaktır.

5.2. Önemi

Belleğimiz, yaşantımız boyunca gördüğümüz, okuduğumuz, duyduğumuz bilgi ve deneyimlerden bir birikim oluşturur. Yeni elde edilen bilgileri, bu çerçevede ilişkili duruma sokar. Beyin süzgeç gibi önemlileri alır. Akıl, temel bilgiyi aldığı zaman büyük bir hızla yeniden okumaya başlar. Çünkü bu temel bilgiden sonra, bir sürü ayrıntı gelecektir.

Seçmeli okumada zihin uyarıldığı için gözler de devamlı esnek olacaktır. Akıl ana fikir ve ayrıntıları çabucak alır. Bellekte okunacak konuyla ilgili bilgiler yeni iletilecek bilgileri algılamak için harekete geçecektir. Önemli düşünceler arasında kıyaslamalar yaparız. Düşünce akışına göre çelişkilerimizi ve uyum halinde olduğumuz yerlerin belirlenmesini bu sayede daha iyi yaparız. Seçmeli okuma ile genelden özele giderek, ilgili alanımız dışındaki ve ya bize göre anlamakta güçlük çektiğimiz yazıları daha kolay anlarız.

Seçmeli okuma ile az zamanda daha çok bilgi alırız. Aynı zamanda, öğrenmenin temel kurallarından olan yineleme imkânını buluruz. Normal okumada, gözden kaçan bilgileri daha kolay buluruz. Öğrenme ağırlıklı okumalarda seçmeli okuma ile okuma yaptığımızda yazıdaki düşünceleri önceden tahmin etme yeteneğimizi de geliştirmiş oluruz.

5.3. Seçerek Okuma Türleri

5.3.1. Kelimeleri Seçme

Dilimizdeki önemli veya önemsiz düşünce kümelerinin haber sözcüsü olan sinyal sözcükleri, çabucak tanıma alışkanlığını kazanmak oldukça önemlidir. Seçmeli okuma tekniklerinden olan kelime seçmede de bu sinyal kelimelerin faydası oldukça büyüktür. Metinde ya da kitapta aradığımız sinyal kelimeleri bulmak araştırmamızın hızını artıracak daha çok materyale ulaşabilmemiz için bize zaman kazandıracaktır.

5.3.2. Cümleleri Seçme

Yapacağımız araştırma ya da okumalarda metinden ya da kitaptan işimize yarayan cümleleri seçerek okumamız da hem bizim işimizi kolaylaştıracak hem de bize okuma işlemi esnasında süre kazandırmış olacaktır.

Seçmeli okumalarda beynimiz ve gözlerimiz daha aktif hâlde olacağı için metinde işimize yarayan cümleleri seçerek yine okuma hızımızı artırabilir ve zaman kazanabiliriz.

5.3.3. Paragrafları Seçme

Bazı yazarlar, yazılarının ilk cümlelerinde ana fikri vermezler. Ana fikir birkaç cümleye yayılabilir. Zaman zaman paragraf seçerek okumanın avantajı zaman kazanma açısından önemlidir. İlk paragrafta karşılaştığımız ana fikir, bildiğimiz ya da daha önceden tanıdığımız bir görüş ise metnin tamamını yeniden okumamıza gerek kalmaz.

Aradığımız şeyleri metinden daha kolay bulabilmek için önce paragraflara göz atmalıyız. Paragraf okuma, metnin bize yarayıp yaramaması konusunda ipucu verir.

5.3.4. Bilgileri Seçme

Metnin genel anlamına zarar vermeksizin kelime sayısını azaltarak yapılan okuma biçimine bilgileri seçerek okuma ya da “kaymağını alma tekniği” ismi verilmektedir. Bu teknik doğru uygulandığı takdirde çok yararlı olabilmektedir.

Bilgileri seçme tekniğinde dikkat edilmesi gereken üç önemli nokta bulunmaktadır. Bunlardan ilki öncelikle okunacak yazının ana düşüncesini hızlıca bulmaktır. Daha sonra anahtar cümlelerin tümünü okumak ve ayrıntılar içeren cümleleri hızlıca geçmek gelmektedir.

Bilgileri seçerek okumak da bize zaman kazandıracak ve aradığımız bilgilere daha çabuk ulaşmamızda ve daha fazla bilgiye ulaşmamızda yararlı olacaktır.

UYGULAMA FAALİYETİ-1

İnternet ve kütüphanede ve ilgili sektörlerde araştırma yaparak doküman toplayınız. Araştırdığınız yazılı dokümanları düzenleyerek dosya hazırlayınız

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Seçerek Okumanın önemini ve gerekliliğini araştırınız	➤ Araştırmalarınızı kütüphanelerden, İnternette ve hızlı ve etkin okuma kurslarından faydalanarak yapınız.
➤ Seçerek okumanın tanımını araştırınız.	➤ Birden fazla kaynaktan yararlanmaya gayret ediniz.
➤ Kelime seçerek okumanın nasıl yapıldığını araştırınız.	➤ Belirlediğiniz bir konuda seçerek okuma çalışmaları yapmaya çalışınız.
➤ Cümleleri seçerek okumanın nasıl yapıldığını araştırınız.	➤ Metinlerden belirlediğiniz bir konu ile ilgili cümleleri seçerek okumaya çalışınız..
➤ Paragraf seçerek okumanın nasıl yapıldığını araştırınız.	➤ Düzenli çalışınız ve detayları atlamayınız.
➤ Bilgileri seçerek okumanın nasıl yapıldığını araştırınız.	➤ Topladığınız bilgileri dosyalayıp sınıfta öğretmeninize ve arkadaşlarınıza sununuz.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Seçerek okumanın önemini kavrayabildiniz mi?		
2. Seçerek okumanın tanımını söyleyebildiniz mi?		
3. Seçerek okuma türlerini sıralayabildiniz mi?		
4. İlgili alanınıza göre kelimeleri seçerek okuma yapabiliyor musunuz?		
5. İlgili alanınıza göre cümleleri seçerek okuyabiliyor musunuz?		
6. Kaynaklardan ilgili alanınıza göre paragraf seçerek okuyabiliyor musunuz?		
7. Herhangi bir kaynaktan ilgili alanınıza göre aradığınız bilgileri seçerek okuyabiliyor musunuz?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise bir sonraki uygulama faaliyetine geçiniz.

UYGULAMA FAALİYETİ-2

SEÇMELİ OKUMA

Aşağıdaki verilen sayı grupları içinden içinde 55 olanları çabucak işaretlemeye çalışınız. Daha sonra içinde 55 olanları bir bakışta tespit etmek için gözünüzü zorlayınız.

1245	5412
2234	5321
3344	5445
1155	5555
4455	5534
5132	7765
5232	7755
5334	3321
5445	5655
6556	5432
5565	3223
5467	6556
8757	3553
5678	22255
8765	9545
5555	1234
5151	2345
4565	3455
9856	3456

UYGULAMA FAALİYETİ-2

Aşağıdaki metne çok kısa süreli bakarak (20 saniye) metinde ne anlatıldığını kısa sürede anlamaya çalışınız:

MAKAR ALEKSEYEViÇ

Dünkü ada gezintimiz için size ne kadar minnettarım bilemezsiniz. O ne güzellik, ne temiz hava ve ne de göz alıcı bir yeşillikti!... Çoktandır hasretim yeşillığe. Hep öleceğimi ve ölüme mahkum olduğumu sanıyordum hastayken. Dünkü duygularımı hiç kuşkusuz, anlayabilmışsinizdir. Dünkü üzüntülü tavırlarıma da güvenmediniz değil mi? Çok iyi ve çok ferahlamıştım, ne ki en tatlı anlarımda sürekli hüüzün duyarım nedense.

Ağladığıma aldırmanın, önemi yok, hiç durmadan neden ağladığımı ben de bilmiyorum. Hastalık derecesinde bir duygusallığım var, yöremden aldığım izlenimler bana acı veriyor. Dünkü bulutsuz ve solgun gökyüzü, grup, akşam sessizliği –bilmem nedendir, ruhumda derin ve acı bir etki bıraktı. Yüreğim doldu ve ağlamadan edemedim. Fakat, bunları size neden yazıyorum sanki? İnsanın kendisine bile anlatmakta zorluk çekeceği şeyler bunlar; bir başkasına anlatması hepten zor oluyor. Kim bilir, belki beni siz anlıyorsunuzdur! Yemin ediyorum, hem ağlayacağım ve hem de güleceğim geliyor: siz ne iyi bir insansınız, Makar Alekseyeviç! Dün duygularımı anlamak için gözlerime bakıp memnurluk ve hayranlığımı görünce, nasıl da sevindiğiniz hiç aklımdan çıkmayacak. Bir yeşillik, yol ya da su pırlıtsı görünce sanki kendi malikanenizi gezdiriyormuşsunuz gibi, hemen karşıma geçip koltuklarınız kabarak gösteriyordunuz onu. Ne denli temiz yürekli olduğunuzu gösterir tüm bunlar. Zaten sizi bunun için bu derecede çok seviyorum, Makar Alekseyeviç. Eh, hoşça kalın şimdilik! Yine hastayım bugün dün ayaklarımdan su geçip ıslandı, üşütmüşüm. Fedora da azıcık rahatsız. İkimiz de hastayız anlayacağınız. Beni unutmayın ve sık sık gelin.

Fyodor Dostoyevski

Okuduğunuz metinde kaç tane Makar Alekseyeviç ismi geçmiştir. Bu ismi bir bakışta sayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz

1. Aşağıdakilerden hangisi seçerek okuma türlerinden değildir?
  - A) Kelimeleri seçme
  - B) Cümleleri seçme
  - C) Ana fikirleri seçme
  - D) Paragrafları seçme
2. Aşağıdakilerden hangisi seçerek okumanın faydalarından değildir?
  - A) Bilgiye çabuk ulaşmamızı sağlar.
  - B) Fazlalıkları elememize yardımcı olur.
  - C) Gözlerimiz çok yorulmaz.
  - D) Her şeyi anlayarak etkin okuruz

Aşağıda verilen bilgiler doğru ise parantez içine (D), yanlış ise (Y) yazınız.

3. ( ) Seçmeli okumada zihin uyarıldığı için gözler de devamlı esnek olacaktır.
4. ( ) Seçmeli okuma okuyuculara vakit kaybettirir.
5. ( ) Seçmeli okuma ya da seçici okuma diye tanımladığımız bu teknikle daha az sözcük okuyarak tüm ayrıntılara girmeden yazarın düşünce bütünlüğünü yakalamak mümkün olabilecektir.

Aşağıda verilen cümlede boş olan yere uygun sözcüğü yazınız.

6. Seçmeli okumanın kuralı az zamanda çok bilgi almak ve yazıların ..... okumadan, önemli düşünce kümelerini yakalamaktır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirmeye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

- 1 ( ) Okuma işlemi vücudumuzdaki birden fazla merkezin bir araya gelerek oluşturduğu bir verimdir.
- 2 ( ) Okumanın gerçekleşebilmesi için öncelikle bir yazılı metne ihtiyaç vardır.
- 3 ( ) Yükselse şiir okuma, okuma türleri arasında yer almaz.
- 4 ( ) Bir metni ya da kitabı taramak, sadece bir konu ile ilgili bir malzemeyi arayıp bulmaktır.
- 5 ( ) Taramanın en önemli özelliği okuyucuya zaman kazandırmasıdır.
- 6 ( ) Göz gezdirme metinleri tam anlamlarıyla bire bir okumak demektir.
- 7 ( ) Seçmeli okuma daha az kelime okuyarak, ayrıntıların tamamına girmeden yazarın düşünce bütünlüğünü yakalama imkânı verir.
- 8 ( ) Etkin okuma dinleyenlerin okumamızdan etkilenmesidir.
- 9 ( ) Okuma işleminin başarısı için gereken en son madde konsantrayondur.
- 10 ( ) Zaman zaman eğlenmek ve boş zamanlarımızı değerlendirmek amacı ile okuruz.
- 11 ( ) Okuma becerilerimizi geliştirmeye çalışmaktaki asıl amacımız, okuma düzeyimizi artırmak olduğu kadar anlama düzeyimizi de artırmaktır.
- 12 ( ) Zor metin ya da parçalar okunurken anlama ağırlıklı okumaya dikkat edilmelidir.
- 13 ( ) Anlamak çok sayıda sayfa okumak demektir.
- 14 ( ) Algılama hızı, okumanın kavranmasında en önemli unsurdur.
- 15 ( ) Çok okumak her şeyi anlayarak okumaktır.
- 16 ( ) Hızlı okuma, anlam kaybetmeden, dakikada okunan sözcük sayısını artırmak için geliştirilmiş bir çabadır.
- 17 ( ) Göz idmansızlığı hızlı okumanın önündeki engeller arasında yer almaz.
- 18 ( ) Geriye dönüşler daha hızlı ve anlayarak okumamıza yardımcı olur.
- 19 ( ) Baş hareketinin kontrolsüzlüğü kontrol altına alınabilir.
- 20 ( ) Seslendirerek okuma, okuma hızımızı artırır.
- 21 ( ) Göz egzersizleri okuma hızımızı artırmaya yardımcı olur.
- 22 ( ) Gözün bir bakışta görebildiği alana "görme alanı" denir.
- 23 ( ) Blok okumanın diğer bir ismi de kolon okumadır.
- 24 ( ) Kolon okuma paragraf paragraf okumadır.
- 25 ( ) Seçerek okuma kaliteli yazıları okuma anlamına gelmektedir.

- 26 ( ) Seçerek okuma bize zaman kazandırır.
- 27 ( ) Bütün Şiirler yüksek sesle okunur.
- 28 ( ) Hızlı okuma metinlere duygu katarak okumaktır.
- 29 ( ) Anlayarak ve hızlı okuyabilmek için ortamın hazır olması gereklidir.
- 30 ( ) ğrenmek okumanın en belirgin amacıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise uygulamalı teste geçiniz.

UYGULAMALI TEST

- Etken ve Hızlı Okuma modülünde bulunan; Okuma, Anlama, Hızlı Okuma, Okumayı Hızlandırma Çalışmaları ve Seçerek Okuma bölümlerini tamamladıktan sonra aşağıdaki işlem basamaklarını gözden geçirerek kendinizi arkadaşlarınızla aşağıdaki ölçütlere göre mukayese ediniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
7. Okumanın anlamını öğrendiniz mi?		
8. Okuma türlerini biliyor musunuz?		
9. Sesli okumanın zararlarını biliyor musunuz?		
10. Sessiz okumanın daha başarılı bir okuma olduğunu biliyor musunuz?		
11. Yüksek sesle güzel şiir okuyabiliyor musunuz?		
12. Okuma yöntemlerinin isimlerini öğrendiniz mi?		
13. Göz gezdirerek okuduğunuzda anlayabiliyor musunuz?		
14. Okumak istediğiniz bir metinde tarama yapabiliyor musunuz?		
15. Dikkatli okuma yöntemini uygulayabiliyor musunuz?		
16. Esnek okumanın yararını biliyor musunuz?		
17. Etkin okuma yöntemini öğrendiniz mi?		
18. Okuduğunuz metinleri rahatça anlayıp kavrayabiliyor musunuz?		
19. Bir metni okurken amacınızı saptayabiliyor musunuz?		
20. Bir metni okurken kolay konsantre olabiliyor musunuz?		
21. Okumaya başlamadan önce kendinize okuma ortamı hazırlayabiliyor musunuz?		
22. Okumanın amaçlarını öğrendiniz mi?		
23. Anlamanın yollarını öğrendiniz mi?		

24. Anlama çabasının adımlarını biliyor musunuz?		
25. Bir metnin anlamını kavrayabiliyor musunuz?		
26. Bir metni okuduktan sonra kolayca o metni değerlendirip yorumlayabiliyor musunuz?		
27. Hızlı okumanın ne olduğunu öğrendiniz mi?		
28. Hızlı okumanın önemini biliyor musunuz?		
29. Hızlı okumanın önündeki engelleri biliyor musunuz?		
30. Hızlı okumanın önündeki engelleri kaldırabildiniz mi?		
31. Okurken geriye dönüşler yapıyor musunuz?		
32. Okurken baş hareketlerinizi kontrol edebiliyor musunuz?		
33. Okuma esnasındaki iç sesinizi bırakabildiniz mi?		
34. Göz egzersizlerini öğrendiniz mi?		
35. Kendi kendinize göz egzersizi yapabiliyor musunuz?		
36. Aktif görüş alanınızı geliştirebiliyor musunuz?		
37. Gözünüzün sıçrama mesafelerini ayarlayabiliyor musunuz?		
38. Blok okuma yapabiliyor musunuz?		
39. Seçerek okuma yapabiliyor musunuz?		
40. Okurken kelimeleri seçebiliyor musunuz?		
41. Okuma esnasında cümle seçebiliyor musunuz?		
42. Metinden aradığınız paragrafları seçebiliyor musunuz?		
43. Bir kitabı ya da metni okurken bilgileri seçebiliyor musunuz?		
44. Aradığınız bir bilgiyi kolayca bulabiliyor musunuz?		
45. Okuma hızınız arttı mı?		
46. Hızlı okuma ile anlama oranınızda bir değişiklik oldu mu?		
47. Artık kolay anlayabiliyor musunuz?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	B
2	D
3	C
4	Y
5	D
6	konsantrasyonu

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	A
2	D
3	D
4	Y
5	Algılama seviyemizi

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	A
2	D
3	Y
4	D
5	Kelime sayısı

ÖĞRENME FAALİYETİ-4'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	A
2	Y
3	Y
4	Sürekli ve düzenli

ÖĞRENME FAALİYETİ-5'İN CEVAP ANAHTARI

1	C
2	D
3	D
4	Y
5	Her sözcüğü

MODÜL DEĞERLENDİRME'NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	Y
4	D
5	D
6	Y
7	D
8	Y
9	Y
10	D
11	D
12	D
13	Y
14	D
15	Y
16	D
17	Y
18	Y
19	D
20	Y
21	D
22	D
23	D
24	Y
25	Y
26	D
27	Y
28	Y
29	D
30	D

KAYNAKÇA

- BUZAN Toni, **Hızlı Okuma**, Alfa Yayınları, İstanbul 2003.
- ERCAN Sami, **Lise Hızlı Okuma Teknikleri**, M.E. B. Yayınları, Ankara 2002.
- ÇAVUŞ Remzi, **Anlayarak Hızlı Okuma**, Günder Yayınları, İstanbul 2003.
- KADIOĞLU Muhsin, **Çok Hızlı Okuma Teknikleri**, Veli Yayınları, İstanbul 1991.
- KAYALAN Meriç, **Etkili ve Hızlı Okuma Sanatı**, Alfa Yayınları, İstanbul 1997.
- MAVİŞ Adil, **Anlayarak Hızlı Okuma**, Hayat Yayınları, İstanbul 1999.
- RUŞEN Mustafa, **Hızlı Okuma**, Alfa Yayınları, İstanbul 1994.
- TELMAN Nursel, **Hızlı ve Etkin Okuma**, T.DK Yayınları, Ankara 1997.
- TÜRKKAN R: OĞUZ; **Çok Hızlı Okuma**, Alfa Yayınları, İstanbul 1998.
- YALÇIN Alemdar, **Türkçe Öğretim Yöntemleri**, Akçağ Yayınları, Ankara 2002.

UYGULAMA METİNLERİ

- Fyodor Dostoyevski, **İnsancıklar**, Sosyal Yayınları, İstanbul, 2000.
- Halide Edip Adıvar, **Sinekli Bakkal**, Özgür Yayınları, İstanbul, 2002.
- Halit Ziya Uşaklıgil, **İhtiyar Dost**, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 1990.
- Sabahattin Ali, **Bütün Öyküleri** 1.Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1997.
- Nahid Sırrı Örik, **Eve Düşen Yıldırım**, Yayına Hazırlayanlar: Metin Kayahan Özgül-Vahide